

SOVIETŲ SAJUNGA PO NEPASISEKUSIO PUČO

Antanas Butkus

Ar bus Sovietų Sąjungoje socialinė revoliucija? Toks klausimas buvo keltas JAV žurnalistinei, penkis metus išbuvusiai Maskvoje, Viešosios radijo stoties savaitgalio laidoje. Lyginant su Vakarų valstybėmis, Sovietų sąjunga, taip neseniai buvo skaitoma vieną iš didžiųjų (Superpower), dabar atsirado tik Trečiojo pasaulio ekonominiai neišsivysčiusių šalių eilėje. Jos ekonomika merdėja, parduotuvų lentynos tuščios, žmonės ant bado ribos – teigėtas žurnalistas.

Sovietų žmonės yra pripratę stovėti eilėse. Pav., vienas gana aukštas biurokratas skubėjo į darbą, bet pamatęs kad parduodamas cukrus, atsistojo į eilę. Joje prieš jį stovėjo tik... 54. Pastarasis pasijuto gana laimingas, nes po jo eilė vis didėjo ir didėjo. Deja, toks amžinas stovėjimas prie parduotuvų, kad galėtų nusipirkti būtiniausių daiktų ar maisto, žmones fiziniai ir dvasiniai išvargina.

Dešimt dienų po labai pagarsėjusio pučo, kuriame "kietosios linijos" šalininkai – aparaičiai bandė pasigrobtį valdžią ir nuversti prezidentą Gorbačiovą, aiškiai įrodė, kad komunizmas visiškai sužlugdo. Dėl to, vienas garsus komunistas išsireiškė, kad Vakarų valstybės sovietams turėtų brangiai sumokėti už bandymą, kuris nepavyko. Septyniadešimt metų užsitęsęs komunizmo įtvirtinimo bandymas, kainavęs milijonų milijonus gyvybių, nualinęs

vieną iš žemės turtais turtingiausių kraštų, aiškiai įrodė, kad komunizmas tėra tik utopija, kurio net ir žiauriausia prievarta negalima įgyvendinti, nes komunizmas, tai bandymas palaužti žmogaus prigimtį, jo savisaugos egoistinius įpročius.

Minėtas žurnalistas pasakoja apie tuščias parduotuvų lentynas ne tik Maskvoje, bet taip pat ir visame krašte, apie privatininkų – kromelninkų prekybą.

Ekonomiją iš letarginio miego prikelti reikia stiprios valdžios. Toji valdžia buvo Kremliaus komendantinio valdymo metu, tačiau tada nebuvo duota laisvė privačiai iniciatyvai. Gorbačiovo bandymas įvesti perestroiką nedavė reikiamų rezultatų daugumoje dėl "aparaičių" trugdymo. Tas jų trugdymas vertė Gorbačiovą laviruoti. Net ir po nepasisekusio pučo jis dar bandė išgelbėti komunizmą. Tik Rusijos prezidentas B. Jelcinas jam pasakė – gana! Dabar Gorbačiovas valdžioj, bet ta jo valdžia labai silpna, nors Sąjungoj likusios respublikos turėtų jam padėti. Tačiau išskyrus Rusiją, neturi nei laisvos rinkos vizijos, nei konkrečių planų kaip į šią rinką įlysti.

Vos 7 savaitės praėjo nuo nepasisekusio pučo, demokratinės pajėgos Rusijoje ir kitose sovietų respublikose, kurios savo karjeras siejo su Jelcinu, dabar pradėjo savo tarpe peštis dėl senosios imperijos turto likučių. Tos respublikos greitai pradėjo skelbti savo nepriklausomybes, bet labai iš lėto tarėsi dėl laisvosios rinkos (Nukelta į 3 psl.)

Atgavus nepriklausomybę Lietuvoje prasideda jaunuolių šaukimas į kariuomenę. Per 3 mėnesius bus pašaukta 8000 naujokų. Iki šiol tokias garbingas pareigas ėjo vien savanoriai. Nuotraukoje vienas iš tokių, kuris atlikęs pareigą tėvynei, džiaugiasi šeimos laime.

LIETUVA PASIRAŠĖ HELSINKIO BAIGIAMĄJĮ AKTĄ

Lietuvos respublikos Aukščiausiosios Tarybos Pirmininkas V. Landsbergis, viešėdamas Suomijoje Helsinkio Baigiamojo akto pasirašymo iškilnėse, vakar paskelbė šį pareiškimą:

"Lietuva šiandien prisijungė kaip pilnateisė signatarė prie Helsinkio konferencijos Baigiamojo akto. Iš tikrųjų tas vadinamas Baigiamasis aktas, kurį pasirašė Europos valstybės 1975 metais buvo ne baigiamasis, o pradžios aktas. Jis pradėjo vadinamąjį Helsinkio procesą, į kurį Lietuva priimta jau šių metų rugsėjo 4 d., o dabar vėl paradoksaliai einam atgal, į proceso pra-

džią. Esame tartum nuo pradžios jame dalyvavę. Iš tikrųjų Lietuva dalyvavo Helsinkio procese ir sąžinės laisvės kovotojų veiksmai, ir Sąjūdžio veikla ir kova, ir nuo praėjusių metų kovo 11 d. – daugeliu atvejų Lietuva išreiškia tai, dėl to reikėjo išsikvototi net ir žmonių gyvybių aukomis. Dabar įsipareigojame ir vykdysime tuos įsipareigojimus, kurie užfiksuoti Helsinkio konferencijos ir Helsinkio proceso dokumentuose. Tai labai svarbus etapas mums tampant visapusiškais ir oficialiais Helsinkio bendrijos nariais. (LIC)

Veteranų reikalų vadovas Edward J. Derwinski pristato prezidentui G. Bushui Lietuvos ambasadorių Stasį Lozoraitį. Iš kairės yra Estijos ambasadorius Erst Jaakson, Stasys Lozoraitis ir Latvijos ambasadorius Anatol Dinbergs.

Girdėta iš Vilniaus

Balys Gaidžiūnas

• IŠ SOVIETINĖS KARIUOMENĖS anksčiau mobilizuoti vyrai jau pradėjo grįžti į Lietuvą. Tai džiaugsmas grįžtan-
tiems ir jų šeimoms. Taip pat pradėjo grįžti karininkai ir pus-
karininkai kurie pasiprašė, kad jie nutraukia tolimesnio ka-
reiviavimo sutartį. Dalis jų, kviečiami Krašto apsaugos mi-
nisterijos, įsijungs į Lietuvos kariuomenės dalinius.

• LIETUVOJE PRADEDA VEIKTI moderni telefono – te-
legrafo stotis, turinti 120 telefonų kanalų. Dabar iš Ameri-
kos, Anglijos ir daugelio Europos vietų, bus galima, be Mask
vos malonės, tiesiai kalbėtis su Lietuvoje gyvenančiais.

• IŠ VOKIETIJOS, DETMOLDO pranešama, kad iš
miesto kapinių, kur 1953 m. vasario 20 d. buvo palaidotas
mūsų vyresniosios kartos rašytojas – poetas – filosofas, Ma-
žosios Lietuvos gynėjas Vydūnas, – Storasta. Jo palaikai
iškasti ir vežami į Lietuvą palaidoti. Kiek žinia, didelėmis,
iškilmėmis bus laidojama Bitėnų kapinėse. Bitėnai yra ant
Nemuno kranto, prie garsaus Rambyno kalno. Bitėnai lietu-
vių tautos atgimime yra suvaidinę didelį vaidmenį Martynui
Jankui ten sukūrus lietuviams tremtiniams sustojimo centrą
ir pagarsėjusią spaustuve.

• LIETUVOS PAŠTAS jau senokai yra pranešęs, kad
sovietiniai pašto ženklai Lietuvoje nebegalioja. Į jų vietą nuo
š.m. rugsėjo 15 d. atėjo Lietuvos respublikos pašto ženklai,
kurių dailumu džiaugiasi daugelio kraštų filatelistai. Už siun-
čiamą laišką Lietuvoje reikia mokėti 30 kapeikų, o į kitus
kraštus siunčiamą – 80 kapeikų.

• JAV VYRIAUSYBĖ yra nutarusi Baltijos valstybių sosti-
nėse pasistatyti specialiai suprojektuotas ambasadas. Jų
statybai paskirta 30 milijonų dolerių. Atsimeriant JAV am-
basadų ištaikingumą specialistai numato, kad prie minėtos
sumos gali tekti tiek pat, o gal ir dar daugiau pridėti.

• ĮGALIOTO MINISTERIO RANGĄ Aukščiausioji Ta-
ryba davė trims užsienio reikalų ministerijos svarbiausiems
pareigūnams: užsienio reikalų ministeriui Algirdui Saudargui,
užsienio reikalų ministerio pavaduotojui Alfredui Grižui ir
Valdemarui Katkui. Tai tie trys pareigūnai, kurie daugiausia
važinėja į užsienius ir ten gal tokie titulai labai vertinami.

• LIETUVOS AUKŠČIAUSIOJI TARYBA spalio mėn.
pradžioje pakeitė kai kurių ministerijų vardus ir įsteigė, vietoj
Krašto apsaugos departamento, Krašto apsaugos ministe-
riją. Jos vadovu paskirtas toje srityje visą laiką dirbęs Au-
drius Butkevičius.

Tarptautinių ekonominių santykių ministru paskirtas Vy-
tenis Aleškaitis, o ryšių ir informacijos ministru paskirtas
Aleksandras Abišala.

• LIETUVOJE SVARSTYTA DIDĖJANTIS RŪPESTIS
dėl naujos emigracijos augimo į kitus kraštus. Specialistai
pramato, kol užsieniuose, kurių pragyvenimo lygi iš įvairių
šaltinių neblogai žino mūsų žmonės, tol emigracijos karštligė
didės. Kai pragyvenimo lygis Lietuvoje ims kilti, bus leng-
viau tą emigracijos karštligę apvaldyti. O dabar ji pristabdo-
ma tik įvairiais suvaržymais.

• ŪKININKAUTI NORINTIEJI SKUNDŽIASI, kad žemės
reforma tik vėžlio žingsniu tejudą. Žemės gauti norinčiųjų
skaičius pastoviai auga, o jos duodantieji labai atsilieka, pra-
puolę tarp įvairių formalumų. Nusiskundžiama ir dėl greitos
informacijos nebuvimo. Dėl to atsiranda daug bereikalingų
važinėjimų ir gaišaties.

• IŠ VILNIAUS PRANEŠTA, kad Lietuva savo ambas-
ados reikalams Belgijoje, Briuselyje, numato ne patalpas nuo-
moti, bet atskirą namą pirkti. Už tokį namą, tinkantį amb-
asadai, pažadėję sumokėti Kanados lietuviai.

• BUVO TIKIMA, kad Paryžiuje turėtus Lietuvos namus,
bus galima greit iš sovietinės valdžios atsiimti, bet viltys ne-
pasitvirtino. Dar neturima tikrų žinių, kodėl vykusiame teisme
buvo pralaimėta. Tik žinoma, kad tuose namuose dabar
esanti sovietų ambasados kokia tai įstaiga, kurios tuoj iš-
kraustyti neįmanoma.

Anksčiau buvo minima, kad Prancūzijos vyriausybė, vie-
tojų senųjų Lietuvai priklausančių namų, bus duoti kiti, nema-
žesnės anksčiau turėtos vertės namų. Ar toks pažadas te-
begalioja, taip pat nieko nepranešta.

• LIETUVA TURĖJO IR BERLYNE savo ambasados na-
mus. Per karą tie namai buvo sugriauti, bet likęs brangus
sklypas. Būtų įdomu, ar ta išlikusi nuosavybė tebeprisklause
Lietuvai?

• KERNAVĖ, SENOVĖS LIETUVOS KUNIGAİKŠČIŲ SOS-
TINĖ, pastaraisiais metais garsėjo archeologiniais kasinėjimais,
kuriuos vykdo Vilniaus universiteto studentai. Dabar į Kernavę
vyksta daug turistų. Gamta nepaprastai graži. Miestelis ir apy-
linkės gerai tvarkomos. Čia ilsisi ir šios vietovės garsintojo a.a.
Nikodemo Švogžlio – Milžino, Kernavės klebono, mirusio 1985 m.
palaikai.

Apie Kernavę Dirvoje pradėjome spausdinti Dr. Vinco Kryževi-
čiaus straipsnį, specialiai rašytą Dirvai. Straipsnis eis per tris
Dirvos numerius.

Šią vasarą Dirvos redaktorius lankėsi Kernavėje ir girdėjo da-
bartinio Kernavės parapijos klebono, sutikto bažnyčios šventoriuje
raginimą: "Visi, kurie iš toliau atvykę lankot Vilnių, neužmirškite nuo
Vilniaus už 35 klm. esančią Kernavę. Čia atvykę pasisėmsit tiek
senųjų Lietuvos laikų dvasinių stiprybių, kurių niekur kitur tiek
nerasite".

Nepriklausomos Lietuvos kario ženklas kepurėje. Plačiau skaityk 9 psl. VI. Vijeikio straipsnį.

TVARKYTINAS AUKŲ RINKIMAS

Antanas Dundzila

Nenusigąskite, mūsų au-
kų rinkėjai... Niekeno čia
nebandysiu nei teisti nei
peikti. Tenoriu pažvelgti į
susidariusią padėtį ir siūlyti
truputį daugiau tvarkos.
Matote, mūsų visuomenėje
aukų rinkimo "pramonė" iš-
siplėtojo iki tokio laipsnio,
kad jau gal reiktų trupučiu-
ko drausmės ir tvarkos. At-
seit, priviso tiek visokiausių
aukų rinkimo "automobili-
lų", kad atėjo laikas pradėti
galvoti apie važiavimą dešine
kelio puse. Važiuodami
"be tvarkos" tik gadiname
reikalus ir sau ir kitiems.
Gi svarbiausiai – sumaišome
galvas bei išteklius au-
kotojams.

Daug mūsų visuomeni-
nių institucijų renka aukas,
įvairiems, tikrai kilniems
tikslams prašo iš visuome-
nės pinigų. Nebandant iš-
skaičiuoti nei "visų" nei
"svarbiausių" rinkėjų, tik
pažiūrėkime į šį sąrašėlį:
Lietuvių Fondas, Tautos
Fondas, Lietuvių Bendruo-
menės įvairios tarybos, pa-
daliniai bei aukų telkimo
vienetai, Religinė Šalpa su
Informacijos Centru, Lietu-
vos Pasiuntinybės rėmėjai,
Balfas ir t.t. Šalia čia išvar-
dintųjų, aukų sau prašo kai
kurios vienuolijos, kultūri-
niai telkiniai ir įvairūs ma-
žesni fondai. Truputį kitoj
kategorijoje taip pat reikia
įskaityti mūsų spaudą, para-
pijas, Pasaulio Lietuvių Cen-
trą Lemonte bei specialius
renginius – pvz., dabar vei-
kiantį Washingtonė Šiluvos
koplyčios jubiliejaus komi-
tetą. Taigi nickas negali sa-
kyti, kad aukų rinkimo ak-
cija mūsų visuomenėje nėra
plačiai išvystyta ir, viską su-
dėjus, turbūt yra sėkminga.
Būtų tikrai įdomu suskai-
čiuoti, kiek per metus mūsų
visuomenė sudeda pinigų
maždaug visiems tikslams!

Aukotojų ištekliai tačiau
nėra neriboti. Kai atsiranda
toks skaičius tikslų ir tiek
rinkėjų, reikia šiek tiek to-
kios tvarkos. Daugelis mū-
sų didžiųjų tikslų yra labai
panašūs – jie nukreipti į tal-
ką Lietuvai ar kokiam nors su
Lietuva surišta renginio tal-
ka. Manau, kad atėjo laikas
pradėti galvoti apie kokį
nors aukų rinkimo metinį
planą ar biudžetą.

Štai, nekoordinuotos au-
kų rinkimo akcijos pavyz-
dys, patirtas šią vasarą:

DRAUGAS paskelbė net
du ištiso puslapio, apmokė-
tus skelbimus, raginančius
aukoti Lietuvos Pasiuntiny-
bės (kažkodėl tik Pasiuntiny-
bės Washingtonė, bet ne
visos Diplomatines Tarybos)
išlaikymui. Skelbime tilpo
Landsbergio, Lozoraičio,
Bieliausko, Bobelio,
Wargo, Razmos ir Lazaus-
ko parašai. Reikalas nepa-
prastai rimtas. Tačiau, štai
keliose tuo pačiu metu gau-
tos staigmenos: 1991 birže-
lio 12 d. laišku su Dr. Raz-
mos parašu taip pat aukų
prašė JAV LB-Ė sporto žai-
dynėms, o 1991 liepos 20 d.
iš Philadelphia išsiųstu ne
pasirašytu laišku prašyta au-
kų LB-ės satelitiniam Ko-
munikacijos Centru. Kiek
anksčiau aukų prašė PLB-ės
koks tai fondas Vytauto Di-
džiojo Universitetui ir, jei
neklystu, dar viena ar dvi
JAV LB-ės tarybos...

Klausimas: kai aukoto-
jus užpūsto tokia pūga pra-
šymų, ar galima tikėtis tin-
kamos aukotojų reakcijos?
Ar galima lyginti Lietuvos
Pasiuntinybės išlaikymo rei-
kalą (atleiskite, mano bičiu-
liai sportininkai!) su sporti-
ninkų išvyka? Ką reiškia
atsakomųjų visuomenės
vadovų švaistymasis savo
parašais arba, dar blogiau,
aukų prašymas visai be para-

šo – pinigus nurodant siųsti
tiesiog kažkokio "Communi-
cations Center" vardu, net
ne LB-ės išdininkei?

Ponai ir Ponios, aukų rin-
kime reikia tvarkos!

Tvarka galėtų būti įvesta
sumazinant aukų rinkimo
padalinių skaičių ir tiems pa-
daliniams veikiant šiek tiek
koordinuotai, pagal metinį
biudžetą. Mūsų didžiosios
aukas renkančios organiza-
cijos (Lietuvių Fondas, Tau-
tos Fondas, JAV LB-ė,
PLB-ė, dar gal kelios) aukų
rinkimo reikalą privalėtų
bendrai aptarti ir sudaryti
metinius, provizorinius pla-
nus. Lietuvių visuomenė
turėtų būti painformuota,
kiek pinigų šie "didieji" atei-
nančiais metais tikisi surinkti
ir kokius projektus jais fi-
nansuoti. Partizaniškos, po
didžiųjų organizacijų skėčiu
veikiančių visokiausių pa-
dalinių, tarybų, fondelių pa-
stangos turėtų būti sukaup-
tos po viena atnrašte – au-
kotojui duodant teisę pasi-
rinkti aukos panaudojimo
sritį ar sritis.

Kai kas čia sakys: vąjė,
taip suplanuoti veiklos nei-
manoma, juk neįmanoma
pramatyti įvykių! Į tai atsa-
kau: visos, save pateisinti
turinčios organizacijos vei-
kia su pajamų – išlaidų me-
tiniais biudžetais, todėl gali
būti ir aukų rinkimo biudže-
tas! Juk iš anksto žinome
apie ruošiamas sporto žai-
dynes, apie Pasiuntinybės
išlaikymo reikalą jau žino-
jome prieš pusę metų, Pa-
saulio Lietuvių Centras ži-
no, kokios bus jų esminės
išlaidos, Lietuvių Informa-
cijos Centro kaštai taip yra
jų vadovams žinomi ir t.t. ir
t.t. Taigi reikia tik pinigini-
nės atsakomybės ir atskaito-
mybės. (Apie mūsų visuo-
meninio gyvenimo būtiną

(Nukelta į 3 psl.)

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: BALYS GAIDŽIONAS
DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents.
Prenumerata metams \$30.00, pusel metų \$17.00 • Atskiuro numerio kaina 65 centų • Straipsniai pasirašyti pavardė, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nespausdinti straipsniai gražinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

VLIKO SEIMAS IR JO ATEITIS ?

Jurgis Janušaitis

VLIKo seimas, įvykstantis š.m. lapkričio 1-3 dienomis. Chicagoje laikytinas labai svarbiu ir reikšmingu įvykiu.

Šis seimas, pasak Vliko pirmininko dr. Kazio Bobelio, bus istorinis ir paskutinis laisvajame pasaulyje. O sekantis Vliko seimas jau bus laisvoje, nepriklausomoje Lietuvoje, Vilniuje, sekančiais metais. Vliko veikla išėivijoje, Lietuvai atgavus pilną valstybinę nepriklausomybę, savaime turės keistis, nes Lietuvos vaduoti iš okupanto nebereikės. Taip pat Vliko pirmininkas teigia, kad Vilniaus Vliko seime būtų perduodami archyvai ir įvairūs fondai Lietuvos vyriausybei.

Tai labai svarbūs pirmininko dr. K. Bobelio pareiškimai ir, reikia manyti, kad Vliko seimas su didele atyda tuos klausimus svarstys, spręs, nutars, kokia bus Vliko iš viso veiklos ateitis.

Vliko seimo svarstybomis, be abejo, labai domisi išėivija, Vliko gausūs darbų rėmėjai, plačioji visuomenė, o taip pat nemažiau, atrodo, dėmesio skiria ir Lietuvos vyriausybė, ką paliudija ir Vliko pirmininko dr. K. Bobelio viešnagė Lietuvoje, susitikimai su Lietuvos ministru pirmininku Gediminiu Vagnorium, AT pirmininku prof. Vytautu Landsbergiu, parlamentarais ir kit.

Vistik turime pripažinti didelius Vliko nuopelnus, vaduojant Lietuvą, per 48-rius metus. Tai išryškins ateities istorikai.

O ką galvoja Lietuvoje veikiančios partijos apie Vliką? Kol kas žinoma tik Lietuvos Socialdemokratų Partijos, užsienio reikalų komisijos pirmininko prof. dr. K. Antanavičiaus rašto – sveikinimo Vliko pirmininkui K. Bobeliui, turinys. Sveikinimo raštas datuotas 1991. rugsėjo 17 d.

Jis pasisako už tolimesnį Vliko veikimą.

(Dirvos redakcija yra gavusi rašinių, ir net labai griežtų pasisakymų, kad VLIKas savo misiją atliko ir darbą turi baigti. Jei nori toliau veikti, turi būti surastas toks sprendimas, kuriam pritarę VLIKą sudarančios politinės ir rezistencinės grupuotės ir Lietuvos vyriausybė. Bet kaip dabar vėl subursi tas visas grupuotes, kada kai kuriose telikę tik po kelis asmenis. Todėl Dirva tuo reikalu nuo bet kokio agitavimo nori pasilikti nuo šalyje. Tegul pirmiau pasisako VLIKo seimas lapkričio 1-3 d. Chicagoje. O vėliau, iki seimo Lietuvoje, bus laiko visą reikalą plačiau ir detaliau panagrinėti. Red.)

O štai Seimui rengti komiteto pirmininkas, Vliko vicepirmininkas dr. Leonas Kriaučeliūnas informuoja, kad VLIK'o seime, šalia Lietuvos ministerio pirmininko Gedimino Vagnoriaus pagrindinės kalbos, vienas iš svarbiausių punktų bus Vliko ateities klausimas. Politinė veikla pasibaigusi, tad kas toliau bus daroma? Ar Vlikas susilikviduos ar pakeitus vardą ir struktūrą imsis naujų, Lietuvai prasmingų uždavinių vykdymo?

Tad pozityviai vertindami Vliko praeities veiklą, tikėkime, kad Seimas ras naujus, naudingus Lietuvai sprendimus.

Šia proga noriu pažymėti, kad VLIK'o Seimo dienos sparčiai artėja. Darbų gausa. Komitetas, vadovaujamas VLIK'o vicepirmininko dr. Leono Kriaučeliūno intensyviai dirba, ruošdamas programas. Komiteto pirmininkui talkina komiteto nariai: A. Repšienė – sekretorė, Irena Kriaučeliūnienė – rūpinasi pokyliu, Matilda Marcinkienė – ruošia seimo dalyviams susipažinimo vakarą, lapkričio 1 d., penktadienį, Tautiniuose namuose, Pranas Povilaitis – izdininkas, Kęstutis Biskis – rūpinasi transportacija, Stasys Džiugas – ruošia istorinio Vliko seimo programą ir leidinį. Jurgis Janu-

SOVIETŲ SAJUNGA PO NEPASISEKUSIO PUČO

Antanas Butkus

(Atkelta iš 1 psl.)

įvedimo ir dėl senai lauktų reformų įgyvendinimo.

Rusijos respublikos federacija, kurios politiniu – ekonominiu vadovavimu pasiklioję kitos sovietų respublikos, pati atsidūrė politinės vadovybės tuštumoje dėl centrinės valdžios sužlugimo ir dėl jos gyventojų tautinių mažumų konfliktų, kurie pastaruoju metu vis didėja.

Prie valdžios stagnacijos prisideda ir tai, kad jos lyderis Jelcinas išvyko atostogų – tyikrumoje rašyti knygą apie nepasisekusį pučą. (Tą knygą užsakė Vakarų leidykla.) Jelcinui išvykus valdžioji esantieji padėjėjai pradėjo tarp savęs peštis, viešai reikalaudami savų oponentų atsistatydinimo. Tokie nesutarimai, su mažais pakeitimais, kartojasi ir kitose respublikose, kur politinės ambicijos, nacionalistiniai vaidai iškyla į paviršių. Ypatingai jie ryškūs Ukrainoje.

Dabartinė demokratinių jėgų tvirtovė – Maskva turi savų bėdų. Jos atstovai susiginčijo su Maskvos meru G.P. Popovu dėl privatizacijos ir policijos šefo kandidatūros. Tie ir kiti nuomonių skirtumai yra tokie aštrūs, kad maskvos demokratams išėjo į gatves piketuoti. Bėdos tęsiasi ir kitose respublikose – Gruzija stovi ant civilinio karo slėksčio. Gi Nagorno Karabake, kur Jelcinas neseniai sutarė paliaubas, susišaudymai prasižėdė sekančią dieną; Maldovoj sukilo tautinės mažumos. Nesutarimai klesti ir tarp Islamo fundamentalistų ir nomadų. Visos sovietų respublikos, išskyrus tris, paskelbė nepriklausomybę ir nusavino visą tarybinių darbo unijų turtą. Pasisakė esą virš kariuomenės, KGB ir biurokratinių struktūrų.

Naujosios centro struktūros, susikūrusios po nepasisekusio pučo, kurios turėjo prižiūrėti tarpvalstybinį valdžios pasidalinimą, išsaugoti kraštą nuo politinio – ekonomijos chaoso ir imperijos subyrėjimo, dar nesuformavo. Net ir laikinoji tarpvalstybinė komisija, kuri turėjo būti laikinoji vyriausioji valdžia dar neveikia. Nepradėta pramonės ir butų privatizacija. Rusijoje tik 0.67% žemės perėjo į privačias rankas.

šaitis informuoja lietuvių spaudą. VLIK'o Seimui sėkmės ir našių sprendimų.

Maža vilties kibirkštėlė – 12 respublikų pritarė bendros rinkos projektui, kuri yra būtina prerogatyva ekonominei disintegracijai išvengti ir sukurti ateities konfederaciją. Gorbačiovas neturi įtakos. Jis primininkauja Centru, kuriame yra senoji Kremliaus aparatas, priiminėja užsienio valstybių atstovus, ruošia naujus potvarkius, bet turi labai mažos įtakos dėl įvykių raidos savo paties krašte. Slaptasis parlamento reportas išpėja, kad šalis sparčiai eina Jugoslavijos likimo keliu. Reporte raginama atstatyti bent kokį senos valdžios autoritetą. Kaip žinome, to pat norėtu ir Washingtonas bei kitos Vakarų vyriausybės.

Tuo tarpu Rusijos liaudis dar tebešvenčia Kremliaus autoriteto sužlugimą ir svajoja apie savų respublikų nepriklausomybę. Todėl Centro valdžios atstatymas rusų tautoje yra labai nepopuliarus. Net ir jos stipriausieji vadai – Rusijos respublikos

prezidentas Jelcinas ir Kazachstano prezidentas N.A. Nazarbajerme turi atsižvelgti į tą liaudies norą būti nepriklausomi, o išsilaisvinusios respublikos nuo Kremliaus valdžios dar vis negali pačios savo viduje susitvarkyti ir dėl bendrų ekonominių planų tarpusavyje susitarti. Tuo tarpu senoji aparato tarnautojų dauguma dar tebeateina į "darbą", nors jų funkcijos pasidarė visiškai nebeaiškios. Tačiau provizorinė valdžia turi mokėti jiems algas.

Pučas nepadarė jokios įtakos į žmonių kasdieninį gyvenimą. Kaip minėjome, cilsės prie maisto ir kitų produktų visai nesumažėjo. Pučas taip pat neturi jokios įtakos į produktų paskirstymą ir jų pristatymą.

Visuotinai sutariama, kad ekonominė padėtis gali tik pablogėti. Vidaus rinkos deficitas dar šiais metais pasieks 300 bilijonų rublių. Gi prekyboje su užsieniu tas deficitas sieks 70 bilijonų rublių. Aukso rezervas tik 3 bilijonai JAV dolerių. Viso to pasekoje rubliai pradėti spausdinti 24 valandas per parą, septynias dienas per savaitę.

1991, X, 10 d.

AUKŲ RINKIMAS...

(Atkelta iš 2 psl.)

piniginę atsakomybę bei atskaitomybę gal dar rašysime ateityje.) Mano, kaip aukotojo, idealas būtų maždaug toks. Metų pradžioje aš norėčiau matyti mūsų centrinių organizacijų sudarytą pramatytų reikalų sąrašą ir tų reikalų apytikrius kaštus bei tiems kaštams patenkinti pratomus išteklius. Savaime suprantama, kad tokios sąmatos apimtyje būtų vieta ir aukoms. Visa tai matydamas, pagal man asmeniškai priimtina paskelbtų reikalų svarbą, norimų surinkti aukų dydį ir jau savuosius išteklius, aš tada su pasitikėjimu ir didesniu noru, kiek išgaliu, aukočiau.

Tai būtų aukų rinkimas ne naktį džiunglėse, bet civilizuotame pasaulyje – važiuojant tik pagal labai apibendrintą tvarką, dešine gatvės puse. (1991-X-11)

SAULĖLEIDŽIO SONETAI

A.a. Stasio Santvaro paskutinė poezijos knyga, išleista Vilties Draugijos, įrišta į kietus viršelius ir sukrauta Dirvos redakcijoje.

Knyga parduodama po 10.00dol. ir gaunama šiuo adresu: DIRVA
19807 CHEROKEE AVE.
CLEVELAND, OH. 44119

DIRVA \$30.00 METAMS

Viskam brangstant pagrango ir Dirvos leidimas: popierius, spausdinimas, pašto ir darbo išlaidos. Vilties Draugijos valdyba rugsėjo 10 d. tuos visus reikalus svarstė ir nutarė Dirvos prenumeratos kainą pakelti. Dabar, nuo spalio 1 d. už Dirvą metams reikės mokėti \$30.00. Pusei metų \$17.00. Atskiuro numerio kaina 65 centai.

Bet keliant Dirvos kainą vienu atveju daroma ir nuolaida. Kadangi Dirvai labai reikalingi nauji prenumeratoriai, tai tris mėnesius – spalį, lapkritį ir gruodį, naujiems skaitytojams, kurie patys užsisako ar artimieji jiems užsako, Dirva metams kaštuoja tik \$20.00.

Naudokitės šia proga. Užsakykite gimtadienį ar vardadienį švenčiant, sukačių sulaukusiems, šventėms atėjus. Tai dovana ne vienai akimirksniui, bet visiemis metams.

TRANSPAK praneša

KALĖDINIAI SIUNTINIAI Į LIETUVĄ pristatomi į namus su NUOLAIDA. Specialus susitarimas. Rūbai, maistas, vaistai BE MUITO. Nuolaida galioja rugsėjo ir spalio mėnesiais. Taigi, paskubėkit. Iš kitur siųskite paštu arba UPS.

TRANSPAK,
2638 W. 69th St.,
Chicago, IL 60629,
tel. 312-436-7772.

PILIETYBĖS KLAUSIMU

Amerikinis požiūris. Sovietinis požiūris.
Dabartinės Lietuvos poelgis.

Algirdas M. Budreckis

AMERIKINIS POŽIŪRIS

Piliētis yra tautos ar suvercinės valstybės ar politinės visuomenės narys. Piliētis privalo būti ištikimas savo valstybei. 1) Kaip civilinės valstybės narys jam priklauso visos privilegijos. 2) Jis yra dalis suvercinės tautos, t.y., suverenumą sudaręs narys. 3)

Pagal amerikine teisę, t.y., pagal JAV Konstituciją ir įstatymus, ar pagal pavienės valstijos konstituciją, piliētis yra politinės visuomenės narys, kuris privalo būti ištikimas tai visuomenei ir kuriam suteiktos pilnos civilinės teisės. 4) Visi žmonės, kurie ar gimę ar buvo natūralizuoti Jungtinių Amerikos Valstybių jurisdikcijoje, yra Jungtinių Valstybių piliečiai ir savo reziduojančios valstijos piliečiai. 5)

Terminai "piliētis" ir "pilietybė" skiriasi nuo "apsigyvenusio" (resident) ar "gyventojų". 6)

Kadangi anglų teisininkai naudoja terminą "piliētis" (citizen) siaura prasme, būtent, "miesto juridinis gyventojas", tai anglosaksų tarptautinė teisėje naudojamas terminas "Nacionalitetas" (nationality). Pirminė termino reikšmė yra "tautybė", "nacionalybė" ar "nacionalumas", o antrinė reikšmė – pilietybė. Nacionalitetas yra savybė susieta su faktu, kad žmogus priklauso prie paskiros tautos ar valstybės. "Nacionalitetas nustato individo politinį statusą, ypač ryšium su politine ištikimybe, o gyvenvietė (domicile) nustato jo civilinį statusą. Nacionalitetas atsiranda gimimo ar natūralizacijos keliu". 7)

Amerikinė teisė pripažįsta dvigubą pilietybę (dual nationality). Dvigubas nacionalitetas šiaip definiuojamas: "faktas, kad dvi valstybės lygiai reikalauja individo ištikimybės tuo pačiu laiku". 8) Žinoma, toks dvigubos pilietybės pripažinimas yra pagrįstas abiejų valstybių reciprocitetu.

Amerikinės teisės praktikoje yra įdomių variantų, kas liečia pilietybę. Pavyzdžiui, kūdikis gimęs už JAV-bių ribų, kurio tėvai ar net vienas tėvas yra JAV piliētis yra laikomas JAV piliečiu. Amerikoje gimęs ekspatriatas ar išpiliētintasis nebent jis bus krašto išdavikas ar dirbęs krašto priešui, turi teisę be didelių suvaržymų atgauti savo JAV piliečio statusą.

SOVIETINIS POŽIŪRIS

Dabartinės Lietuvos teisininkai išaugo Sovietų jurisdikcijos raidės ir dvasios įtakoje. Tai nenuostabu, kad jie žiūri kaip Sovietai į pilietybę. Paviršutiniškai žiūrint, jie sutapatina nacionalitetą su pilietybe (gražanstvo). Bet čia baigiasi panašumas.

Kaip žiūri sovietai į pilietybę – nacionalitetą? Nacionalitetą aptarė 1938 m. rugpiūčio 19 d. įstatymas. Individas turi tarybinės respublikos, kur jis gyvena, ir Sovietų Sąjungos aplamai nacionalitetą. Kiekvienas individas, kurio bent vienas tėvų turi Sovietų Sąjungos nacionalitetą, yra Sovietų Sąjungos piliētis.

Praktikoje 1938 m. pilietybės įstatymas rodo, kad Sovietų Sąjunga laikosi jus sanguinis principu, nes Sovietų nacionalitetas igijamas gimimo metu. Dviejų svetimtaučių kūdikis gimstant netampa sovietiniu piliečiu automatiškai. O ne!

Taigi Sovietų pilietybė neprarandama jei individas negyvena Sovietų Sąjungoje kurį laiką, nebent Aukščiausios Tarybos prezidentas išleidžia įsaką, kuris tą individą nupiliētintų.

Laikoma, kad svetimtaučiai, gyvenant Sovietų Sąjungoje, neturi jokio nacionaliteto, jei jie negali įrodyti priklausomybės kitai valstybei.

1978 m. gruodžio 1 d. pilietybės įstatymas 9) įnešė neaiškumų, kas liečia JAV piliečius, gimusius JAV-bėse, kurių tėvus Sovietų valdžia laiko Sovietų piliečiais, nežiūrint tai, kad anie išemi gravo iš Sovietų Sąjungos ar iš valstybių ar teritorijų, kurias TSRS inkorporavo

Antrojo pasaulinio karo ar pokario metu. JAV Valstybės Departamentas dar iki 1991 m. nesusilaukė aiškaus atsakymo šiuo klausimu iš Kremliaus.

Pagal 1978 m. įstatymą (10 straipsni) pilietybė igijama gimimo, natūralizacijos, sutarčių vykdymo ar įstatymų nuorodos būdu. Įstatymai nurodo, kad piliētis yra individas kurio abudu tėvai laikomi Sovietų piliečiais, nežiūrint kur vaikas bus gimęs (11 straipsnis), individas gimęs užsienyje, kurio bent vienas tėvas buvęs Sovietų piliečiu vaiko gimimo metu. Jei nesovietas tėvas buvo be pilietybės ar nežinomas, tas vaikas yra Sovietų piliētis nežiūrint kur jis gimė (12 straipsnis).

Sovietai nepripažįsta dvi gubos pilietybės (8 straipsnis). Santuoka su svetimtaučiu piliečiu ar ištuoka nepakeičia pilietybės (4 straipsnis).

Sovietų pilietybė prarandama atsižadėjimu jos, nupiliētimo įsaką keliu ar sutarties vykdymu (6 straipsnis). Atsižadėjimas pilietybės yra pripažintas tik tai Sovietų Sąjungos Aukščiausios Tarybos Prezidiumo patvirtinimu, nes Prezidiumas turi teisę įvairiomis aplinkybėmis atmesti atsižadėjimo aktą (17 straipsnis). Pilietybės atėmimas nepakeičia vyro / žmonos ar vaikų pilietybės (18 straipsnis), nebent abudu tėvai praranda pilietybę. To pasėka – vaikas turįs mažiau 14 metų amžiaus irgi praranda savo pilietybę (20 straipsnis). Jeigu tik vienas tėvas atsižada Sovietų pilietybės, mažametis vaikas vis tiek lieka Sovietų piliečiu (22 straipsnis). Kai sovietų piliečiai išūnija vaiką, jis tampa Sovietų piliečiu (23 straipsnis). Jei svetimtaučių pora išūnija sovietinį vaiką, jis lieka sovietų piliečiu, bet išūnytojams prašant, tam vaikui leista atsižadėti So-

vietų pilietybės (24 straipsnis). Vaikai, tarp 14 ir 18 metų amžiaus, turi duoti raštišką sutikimą prarasti Sovietų pilietybę tėvams keičiant savo pilietybę (25 straipsnis).

Davę prašymą svetimtaučiai gali būti natūralizuoti Sovietų piliečiais, sutinkant TSR Aukščiausios Tarybos Prezidiumui.

Išidėmetinas esminis skirtumas tarp amerikinės ir sovietinės teisenos: JAV-bėse Teisminė sistema sprendžia pilietybės klausimus, išskyrus išimtimų privačių įstatymų, kuriuos Kongresas praveda įpiliētinti išimtinis asmenis. O pas sovietus įstatymdavystė vykdomasis organas (Prezidiumas) daro tokius sprendimus.

DABARTINĖS LIETUVOS POELGIS

1991 m. pradžioje Lietuvos Aukščiausioji Taryba (Parlamentas), siekdama sovietinį teisinį modelį, įstatymo keliu:

1/ Nesiskaitė su tautybės (tautos) principu, o žiūrėjo grynai mechanškai į pilietybę, tarsi Lietuva yra daugia- tautė teritorija, kurioje pilietybė yra administracinis reikalas.

2/ Nupiliētino visus lietuvius, gyvenančius už Lietuvos Respublikos ribų, nežiūrint į tai, kad kaikurie iš jų nebuvo tapę kitų valstybių piliečiais.

3/ Nepripažino dvigubos pilietybės teisėtumo, tuo būdu palengvindami nupiliētinimą.

4/ Paliko Aukščiausios Tarybos Prezidiumui teisę suteikti pilietybę ar "garbės" pilietybę individams, bet nenustatė šios malonės

suteikimo aiškių, nešališkų kriterijų.

Kitų naujos Lietuvos Respublikos įstatymų švietsoje nupiliētinti lietuviai užsieny neturi teisės įsigyti nekilnojamų nuosavybių, atgauti Sovietų konfiskuotų kilnojamų ir nekilnojamų nuosavybių ar bent reparacijų už tas skriaudas Lietuvoje. Faktinai įpiliētinti sve timtaučiai palyginant naujieji kolonistai turi pilnas teises, o nupiliētinti lietuviai traktuojami, kaip visi nepiliečiai svetimieji.

IŠVADA: Kaip prie Sovietinės santvarkos, taip ir dabar pilietybės klausimas liko valdančiųjų politinis įrankis.

Bostonas, 1991 m. spalio 1 d.

- 1). U.S. v. Polzin", Federal Supplement, 48 tomas, psl. 476, 479.
- 2). Cooley on Constitutional Limitations, psl. 77.
- 3). "Scott v. Sandford", Howard's United States Supreme Court Reports, 19 tomas, psl. 404, Ta pati byla, Lawyers' Edition Supreme Court Reports, 15 tomas, psl. 691.
- 4). "Amy v. Smith", Littell's Kentucky Reports, 1 tomas, psl. 331; "Minor v. Happersett", Wallace's United States Supreme Court Reports, 21 tomas, psl. 162, Lawyers' Edition Supreme Court Reports, 22 tomas, psl. 627.
- 5). JAV Konstitucijos XIV Papildymas; "Nyman v. Erickson", Washington Reports, 100 tomas, psl. 149, ta pati byla, Pacific Reports, 170 tomas, pp. 546, 547.
- 6). "Jeffcott v. Donovan", Federal Reports, Second Series, 135 tomas, pp. 213, 214.
- 7). Savigny, System des Heutigen Roemischen Rechts, 8 tomas, 346 straipsnis; Westlake's Private International Law, psl. 5.
- 8). "Perkins v. Ely", Appeals, District of Columbia, Supreme Court Reporter, 59 tomas, pp. 884, 894, ta pati byla, United States Reports, 307 tomas, psl. 325, ta pati byla, Lawyers' Edition, Supreme Court Reports, 83 tomas, psl. 1320.
- 9). Pravite 16 stvennaja Gaze-ta SSSR, zametka nr. 816, 1978 g.

Statement of Ownership, Management and Circulation (Required by 39 U.S.C. 3685)

1A. Title of Publication: DIRVA

1B. PUBLICATION NO: 157530

2. Date of Filing: 09.16.1991

3. Frequency of Issue: WEEKLY

3A. No. of Issues Published Annually: 50

3B. Annual Subscription Price: \$30.00

4. Complete Mailing Address of Known Office of Publication (Street, City, County, State and ZIP+4 Code) (Do not print): 19807 CHEROKEE AVENUE CLEVELAND CUYAHOGA, OHIO 44119

5. Complete Mailing Address of the Headquarters or General Business Office of the Publisher (Do not print): 19807 CHEROKEE AVENUE CLEVELAND CUYAHOGA, OHIO 44119-0191

6. Full Names and Complete Mailing Addresses of Publisher, Editor and Managing Editor (Do not print): THE AMERICAN LITHUANIAN PRESS and RADIO BOSN VILTIS INC. 19807 CHEROKEE AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44119-0191

7. Owner (If owned by a corporation, its name and address must be stated and also immediately thereunder the names and addresses of stockholders owning or holding 1 percent or more of total amount of stock. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a partnership or other unincorporated firm, its name and address, as well as that of each individual must be given. If the publication is published by a nonprofit organization, its name and address must be stated.) (Do not print):

8. Known Bondholders, Mortgagees, and Other Security Holders Owning or Holding 1 Percent or More of Total Amount of Bonds, Mortgages or Other Securities (If there are none, so state):

9. For Completion by Nonprofit Organizations Authorized to Mail at Special Rates (EIMM Section 412.12 only): The purpose, function, and nonprofit status of this organization and the exempt status for Federal income tax purposes (Check one):

10. Extent and Nature of Circulation (Do not print on reverse side):

11. I certify that the statements made by me above are correct and complete		Signature and Title of Editor, Publisher, Business Manager, or Owner	
A. Total No. Copies (Net Press Run)		2,519	
B. Paid and/or Requested Circulation		2,519	
1. Sales through dealers and carriers, street vendors and counter sales		98	
2. Mail Subscriptions (Paid and/or requested)		2,262	
C. Total Paid and/or Requested Circulation		2,360	
D. Free Distribution by Mail, Carrier or Other Means (Samples, Complimentary, and Other Free Copies)		84	
E. Total Distribution (Sum of C and D)		2,444	
F. Copies Not Distributed		75	
1. Office use, left over, unaccounted, spoiled after printing		75	
2. Return from News Agents		-	
G. TOTAL (Sum of E, F, 1 and 2 - should equal net press run shown in A)		2,519	

PS Form 3526, January 1991

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

Marquette Funeral Home
2533 West 71st Street
Chicago, Illinois 60629
1-(312)-476-2345

Hills Funeral Home
10201 South Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
708-430-4455

Visus laidotuvių namus galite pasiekti skambindami 1-(312)-476-2345

ANTHONY B. PETKUS
DONALD A. PETKUS

Petkus Funeral Home
1410 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-863-2108

Petkus-Butkus Funeral Home
1446-South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-652-1003

DONALD M. PETKUS
LAWRENCE C. GASUNAS

SENOJI KERNAVĖ

Dr. Vincas Kryževičius

Legendoje, užrašytoje XVI a. pradžioje Lietuvos metraštyje, pasakojama, kad romėnų vado Palemono, atvykusio į Lietuvą apie 57-uosius metus po Kristaus gimimo, anūkas, Kuno sūnus Kernius, įkūrė Kernavę. Kunas – Kauno įkūrėjas (taip sakoma legendoje) iš Žemaičių žemės nukeliavęs už Neris (Vilijos) upės į Užnerį "ir labai patiko jam ta vieta, ir ten apsigyveno, ir pavadino tą vietovę savo sūnaus Kerniaus vardu – Kernave". Iš tikrųjų gi Kernavės pavadinimas kilęs iš Kernavėlės upelio, ištekančio iš pelkėto Pragarinės ežerėlio (1 km. į šiaurės rytus nuo gyvenvietės) į Nerį.

Pasak legendos, Kunui mirus, jo sūnus Kernius ėmė viešpatuoti visoje Užnerio žemėje, o Žemaitijoje liko jo brolis Gimbutas.

Kodėl Užnerio Žemė imta vadinti Lietuva?

To krašto žmonės, anot legendos krantą vadino lotyniškai "litus", o lietuviškai "tuba" arba "truba". Iš šių žodžių samplaikos atsirado "Litusba". Mat prasti žmonės nemokėjo lotynų kalbos. Taip atsiradusi romėnų ainių valdoma Lietuvos valstybė ir lietuvių tauta.

Toliau pasakojama, kad Kernius turėjęs nepaprastai gražią dukterį Pajautą, kurią išleido už Kentaurų giminės atžalos Dausprungo sūnaus Gizo. Iš tos santuokos kilusi Lietuvos valdovų dinastija, viešpatavusi iki naujos Kolumnų giminės, kuriai davė pradžią Vytenis ir Gediminas. Nuo Palemono (I a.) iki Gedimino (XIV a.) metraštyje išvardinta 17 valdovų kartų, o jose – 44 kunigaikščiai, legendiniai Lietuvos didvyriai.

Dėl miesto atsiradimo ir jo tapimo Lietuvos sostine iki šiol daug ginčijamasi. Koks, pavyzdžiui, ryšys tarp pirmosios Lietuvos sostinės Kernavės ir vėlesnės Vilniaus. Anot legendos, Utenio sūnus Šventaragis, ten, kur Vilnia įteka į Viliją, išrinko girioje vietą ir prašė sūnaus Skirmanto įrengti joje ugniavietę (zgliščę) ir po mirties ten jį sudeginti. Po to ir kitus mirusius Lietuvos kunigaikščius ir įžymius bajorus po mirties imta deginti ten, kur jie numirdavo. Tuo

būdu Vilniaus Šventaragio slėnis tapo Lietuvos kunigaikščių laidojimo vieta.

Beje ir J. Dluogošas XV a. rašė, kad Vilniaus katedra pastatyta Šventaragio slėnyje, kur degusi amžinoji ugnis. Minėtoje legendoje nutilimas Vilniaus miestas. Vilniaus įkūrimas ir sostinės perkėlimas iš Kernavės į Trakus (1321 m.), o po to (1323 m.) – į Vilnių priskiriamas Gediminui. Apie tai liudija tame pačiame Lietuvos metraštyje pateikta kita legenda. Pasak jos, Gediminas medžiojęs Neris pakrantėse ir apsinakvojęs ten, kur Vilnia įteka į Nerį, 4 mylios nuo Senųjų Trakų. Jis sapnavęs, kad toje vietoje, kur nudobęs taurą, jam prisispavęs geležinis vilkas, staugęs lyg šimto vilkų ruja. Pakirdęs iš miego Gediminas sapną papasakojo žiniui Lizdeikai. Šis sapną taip aiškines: sapne matytas vilkas reiškia, kad toje vietoje bus pagrindinė pilis ir valstybės sostinė, o šimto vilkų stautimas – ta pilis ir miestas išgarsės visame pasaulyje. Todėl miestą ir pilį Gediminas pavadinęs Vilniumi, juoba, kad pro jį tekėjo Vilnios upelis.

Legendoje, be kita ko, pasakojama ir apie Romulo ir Remo įkurtą Romą. Tai rodo ją esant XVI a. pradžios renesanso kūriniu, anoniminiu kaip ir Lietuvos metraščiai.

O ką sako archeologija ir XIII-XIV a. istorijos šaltiniai? Jų duomenimis, žmonės Kernavės apylinkėse gyveno jau akmens amžiuje. Į šiaurės vakarus nuo Kernavės miškingame Lielupės dešiniame krante aptiktas

Kernavės miesto herbas.

pilkapynas. Jame rasta geležies amžiaus pradžios degtinių kapų. Kernavėje yra net 4 piliakalniai: Aukuro, Kriveikiškių arba Krivaičio, I Pilies arba Mindaugo sostas ir II Pilies. Neris klonyje, Pajautos slėnyje aptiktas senasis Kernavės miestas, sunykęs XIV a. pabaigoje. XV a. pradžioje viršutinėje terasoje, dabartinio miestelio vietoje, pradėjo kurtis nauja gyvenvietė. Senajame mieste aptikta amatininkų sodybų. Rasta ir žalvarinių, geležinių, odinių, kaulinių reikmenų, ginklų, įrankių, papuošalų, o taip pat žaliavos likučių. Aptiktas neįkainojamas radinys – unikalaus XIII a. senovės lietuvių miestas, buvęs amato ir prekybos centras.

Daug kas teigia (archeologai šiai nuomonei pritaria), kad Kernavė – pirmoji Lietuvos valstybės sostinė. Žinoma, tik ne legendinio Kerniaus – Kernavės įkūrėjo valdžios centras.

1250 m. Livonijos ordino kariai, vedami paties magistro Andriaus fon Štirlando apsupo Vorutos pilį, kurioje įsitvirtino Mindaugas. Pilies jie nepaėmė, bet priverstė Mindaugą ieškoti sąjungos su Livonija, o per ją – su popiežiaus sostu. 1251

m. Mindaugas su žmona Morta (tai jos krikščioniškasis vardas), jo sūnumis Rukliu ir Rupeikiu, daugeliu bajorų priėmė krikštą, o 1253 m. buvo vainikuotas Lietuvos karaliumi.

Daugelis istorikų (lietuviai Juozas Stakauskas ir Zenonas Ivinskis, lenkai Henrikas Paškevičius, Friderikas Papee, Liudvikas Kolanovskis, rusas Vladimiras

Pašuta) manė, kad Kernavė buvusi Mindaugo sostinė, o Volynės kronikoje minima Voruta – tik bendrinis pilies pavadinimas. Pasak K. Būgos, Voruta nebuvo vietovardis, o bendrinis žodis, kuris įvairiose kalbose galėjo reikšti "arx", "castellum", "krepost", "twierdza" (K. Būga, Rinktiniai raštai, I, V., 1958, 131-137). Kita vertus, Ipatijaus kronikoje rašoma, kad Mindaugas užsidaręs savo pilyje, vadintoje Voruta (PSRL II, 817-818). Deja, dažnai šiai kronikai trūksta tikslumo. P. Dusburgiečio kronikos įžangoje M. Toeppen teigė: "Er (Mindowe) beherrsichte namentlich Oberlithauen oder Auxtote, Kernow an der Wilia war seine Residenz" (SRP I, 95, 5 pšt.).

Išvada būtų tokia: gal Kernavė ir nebuvo pastovi Lietuvos sostinė, bet neabejotina, kad ji – viena svarbiausių Mindaugo pilių, kurioje valdovas ilgam apsirodavo.

(Bus daugiau)

TAUTINĖ VEIKLA MAŽOJ KOLONIJOJ

"Kiekviena siela, kuri kyla, kelia pasaulį."

Mūsų Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos St. Louis apylinkių skyrius labai mažas, beliko tik aštuoni nariai. Bei kokie mes laimingi, kad mūsų tarpe yra Marytė Vaitkuvienė, gyvenanti Belleville, Ill. Ji mūsų parama ir šviesa. Mūsų tautinio būrelio susirinkimams ji ne tik atveria savo puikius namus, dabintus tautiniais motyvais, bei ji mus myli ir valgydina, kiek tik tai leidžia išteklius. Jaučiame kaip tėviškės namuose.

Susirinkom ir vėl pas Marytę rugsėjo 29 d. Pirmininkas Vladas Tervydis atidarė susirinkimą paminėdamas mūsų tautietį Bronių Tiškų, kuris šią vasarą iške-

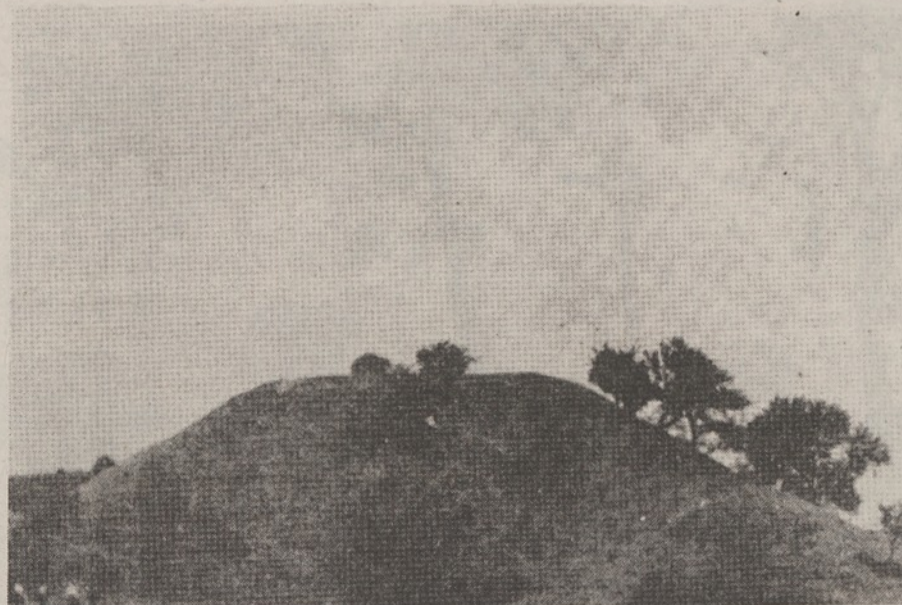
liavo į Amžinybę. Kaip gaila, kad stigo tik vieno mėmesio iki mūsų Lietuvos Nepriklausomybės atgavimo. Jis ją taip mylėjo.

Pirmininkas pasakė kalbą apie brangios Tėvynės Nepriklausomybės atgavimą ir visi sugiedojome Lietuvos himną. Tolimesnėj susirinkimo eigoje buvo apkalbėta Tautinės sąjungos einais reikalais, ateities pro jektai ir valdybos rinkimai.

Susirinkusieji išrinko Vladą Tervydį – pirmininku, Joną Lują – išdinininku ir Mėtą Kikutienę – sekretore.

Dėkodami šeimininkei už gražias vaišes, pasiryžom ir toliau tęsti bendradarbiavimą "Vardan tos Lietuvos, vienybė tezydi."

Mėta Kikutienė

I Pilies arba Mindaugo sosto piliakalnis.

MAISTO SIUNTINIAI Į Lietuvą ŠVENTĖM žemesnėm kainom:

mėsa, dešros, sūris, aliejus cukrus, ryžiai, kava ir kt. Įvairaus dydžio: 55 svarų, 30 sv., 15 sv. Kainos nuo \$50. – iki \$90. – dol.

Kreipkitės – suteiksim smulkesnę informaciją.

TRANSPAK,
2638 W. 69th St.,
Chicago, IL 60629,
312-436-7772.

TYLUSIS DZŪKIJOS GROŽIS

Henrikas Gudavičius

Didelis laužas kapinėse. Ugnis apšviečia sausą drevėtą pušį. Akmeniniai antkapiai atspindi ramią liepsną. Vyrai, sutūpę aplink laužą, žiūri į ugnį, rūko ir kalbasi. Moterys pagiedojo, pasimeldė ir nuėjo, o jie liko. Ir jei dabar kas nors paklaustų, kodėl jie čia sėdi, gal šitaip atsakytų: reikia pratintis, juk greitai ateisim čia visam laikui... Dešimt vakarų – nuo lapkričio pirmosios iki dešimtosios – dega laužas kapinių vidury, dešimt vakarų renkasi čia žmonės ir vakaroja. Kartais valandą, kartais pusantros. Laužo liepsna suburia visus į ratą. Ir šildo.

Kokiame amžiuje šitaip buvo? Kokioje šalyje? Dabar, Lietuvoje. Kasmet šitaip vakaroja kapinėse prie laužo Margionių kaimo žmonės.

O gal tai – kaimo paslaptis?

Gal nereikia apie tai nei kalbėti, nei rašyti?

O gal tegu sužino žmonės apie šitokią Margionių kaimo gyvųjų ir mirusiųjų pasikalbėjimą. Tik tegu būna kantrūs, tegu neskuba šio ritualo užrašyti į tiksliai etnografinių klausimų grafą. Tegus bus čia dar vienas draustinis, niekur kol kas nepaskelbtas, niekieno neišmatuotas.

**

Gyvenimo ratas Margionyse iš tiesų yra labai savitas. Pirmiausia, žinoma, išsiskiria Margionių klotimo teatras. O, sako Ieva Rakštienė, kaip norėjom vaidinti! Kartais išaušdavo be-repetuojant. Dieną laukuose ir pievose, naktį – Klotimo teatre. Nebuvo sunku... Ir Jonas Bakanauskas šandien stebisi, kaip jie tada visur suspėdavo. O poetas ir režisierius Juozas Gaidys tą pat neseniai pakartojo Marcinkonių kultūros namuose: nesukliudė Margionių teatrui nei Želigowskio armija, nei Hitlerio kariauna, nei Stalino kolūkiai. Ir kai baigiantis tragikomedijai "Našlaičių ašaros" Margionių moterys, pasipuošusios baltomis skarelėmis ir drobinėmis prijuostėmis, uždainavo Juozo Gaidžio dainą apie Sroblų, apie "Margionių kai melį, brangų kaip tėvelį", buvo aišku, kad šitokių artistų ir šitokio teatro niekur kitur Lietuvoje nėra.

Ir tokio gražaus kaimo niekur daugiau nėra. Nei sūdaviai, nei aukštaičiai, nei žemaičiai nebeturi tokių stebuklingų vietų: žali pušynai

supa patį pirmąjį Skroblaus šaltinį, o medinės Margionių trobos, gyvulėliai ir žmonės, sustoję ant savųjų kalnelių, žiūri į tą amžinosios versmės pradžią, į slėnio pievas ir Kapiniškių kalvas. Žiemą Bironų, Gaidžio, Kurpiko, Prūsoko, Alekniškių šaltinius gaubia baltas rūkas. Pavasarį visų šilų gyvybę budina lygutės giesmė, vasarą Vinco Kvaraciejaus sodyboje pražysta margionių išmėybė – keturliemenė Lietuvos liepa, o rudeni Motiejus Gulgys, pasitinkantis štai jau aštuoniasdešimt ketvirtuosius metus, vėlei veža senas, sunkiai suskaldomas kalades į kapines. Pirmąjį lapkričio vyrai užkurs prie storosios drevės pirmąjį laužą ir kalbės, kad artėja ta valanda, kai čia pasiliks jie visam laikui. Ir keista: neliūdnam, negraudus tas kalbėjimas. Gal tik čia, Margionyse, šitaip ir tegali būti. Gal tik čia pagoniškoji deivė Laima, lemianti žmogaus gyvenimą ir pasirinkusi sau liepos medį, yra taip arti giltinės – seniai seniai išdžiūvusios drėvės, prie kurios vis dega vėlinių laužas. Keturliemenė Lietuvos liepa jau kasdien mato drevėtą kapinių pušį.

**

Daktarė Eugenija Šimkūnaitė sako, kad liepos perkūnas vengia, trenkia į ją labai retai. Bet štai vieną dieną, ne kažin kiek nutolęs nuo Margionių, pamačiau dvi šimtmetes liepas, perkūno perskeltas. Viršurodukyje ir Mardasave. Viršuroduki liepa dar veša, ir tas perkūno kirtis gal mažiau jai kenkia negu šiukšlės, sumestos į drevę. O apatinės liepos šakos negrabiapijauštos – kad daržui šviesos neužstotų. Mardasavo liepa jau vos laikosi. Buvo joje kadaise ir bičių drevė, bet dabar tik tuščia erdvė kamieno viduje nuo

viršūnės iki pat žemės. Pokario metais po senole Mardasavo liepa buvo paslėpti trys krepšiai šovinių. Todėl ir trenkė perkūnas. Taip man aiškino Mardasavo kaimo gyventojas Stasys Plutulevičius, kryžių ir rūpintojėlių drožėjas. O gal ir tiesą jis sakė. Gal šį kartą lietuvių mitologijos žinovams pritars ir fizikai – paaiškins, kodėl perkūnas dažniau trenkia ažuolą, o ne liepą. Bet svarbiausia yra ne tai. Nutoldamas nuo Margionių ir nuo skaidriojo Skroblaus, aš kaskart randu vis mažiau senojo grožio ir senosios tvarkos. Kodėl Viršuroduki gyventojas prišiuokšlino po švento medžio lają, kodėl nukapojo šakas? Skroblaus slėnyje – Margionyse, Kapiniškuose, Rudnioje, Dubininke – liepą atskirsi iš tolo, nes, laisvai augdama, šakas ji nuleidžia iki žemės. Tokia yra jos figūra, toks jos grožis. Grožį kuria ne žmogus, o gamta. Nikolajus Černyševskis tai paaiškino vienu sakiniu: "Grožis yra ten, kur realizuojama rūšies idėja". Viršuroduki liepa negraži, nes pažeista jos figūra. Iš tolo jos lają panaši į kaštono rutilinę lają. Kai pažeidžiama rūšies idėja, pamatome visokias keistenybes, nebūdingą gamtai. Tada galime kurti hipotezes, bet svarbiausia – pirmąjį grožio – jau nebe-matome.

Štai kodėl Skroblaus upelis man yra tarsi universalus vertinimo kriterijus. Skroblus iš tiesų yra nekintantis, ir geriausiai tai galima pajusti senajame Dubininko kaime, kur įrengtas hidrologinis postas. Marytė Kielienė matuoja upelio vandens temperatūrą, apskaičiuoja srovės greitį ir vandens tūrį. Jau keturiolika metų du kartus per dieną eina ji prie savojo Skroblaus, rašo skaičius į storą žurnalą. Ir nė karto dar nematė nei plūduriuojančių negyvų žuvų, nei naftos dėmių. Tik po didžiųjų liūčių vanduo truputį drumsčiasi, bet ir vėl greitai skaidrėja... Klausiausi Marytės Kielienės pasakojimo

kartu su "Mūsų gamtos" žurnalistu Feliksu Žemuliu, kuris, rodos, pirma kartą išgirdo, kad Lietuvoje dar esama tokių švarių upelių. Kitą dieną keliavau į Musteiką. Ėjau pro Grybaulios kaimą, pro didžiulius Kabelių žuvininkystės ūkio tvenkinius. Kokie niūrūs tie tvenkiniai rudeni ir besniegę žiemą, kai žuvininkai iš jų išleidžia vandenį. Agresyvūs juodi paukščiai, sulėkę čia iš tolimiausių apylinkių, pešasi dėl padvėsusio karpio. O surūdijusio troso kilpos tam saus dumblo fone atrodo lyg pačių niūriausių pranašysčių iliustracija. Rodos, ir didžiausias pesimistas negalėtų sugalvoti baisesnio vaizdo: dvokiantis dumblynas ir surūdijusi kilpa, išnyranti iš žemės gelmių... Tokia tad šiandien kelionė į garsiąją Musteiką, kurią kadaise taip gražiai aprašė Tadas Ivanauskas. Ar bereikia sakyti, kad skubėdamas pro tas bevaisio dumblo plynes kiekvieną kartą lyginsi Skroblų ir Grūdą, kurios aukštupy

akla ir grėsminga technika išrausė tuos stačiakampius, tvenkinius. Juk buvo čia spanguolių pelkės, pievos ir ganyklos. Grybaulios, Margionių, Ašašnykų žmonės čia ganė gyvulius ir šienavo. Žuvininkai dabar gauda karpis ir išveža nežinia kur.

Rugsėjo devynioliktąją iš Kapiniškių į Rudnią pasrobliais ėjome kartu su Aukštaitijos nacionalinio parko moksliniu darbuotoju Bronium Šablevičium. Visą dieną sugaišome. Patys muzikaliausi girios giesmininkai tokiu metu jau tyli, bet Skroblaus juodalksnyuose, matyt, niekada tikros ramybės nebūna. Dūksta be poilsio margi geniai, juodos meletos, cypsi lėkdami virš upelio margaspalviai kryžiasnapiai ir ilgasparniai žuvininkėliai, aukštai skambina savo varpą juodvarnis, eglė viršūnėse nuolat užia vapsvos, o aplink vėlyvus žiedus dūzgia gauruotos kamėnės ir grakščios ziedmės. (Bus daugiau)

IŠSAUGOKIM MŪSŲ ORGANIZACIJŲ ARCHYVUS!

Philadelphijoje esantis Balch Institutas (The Balch Institute for Ethnic Studies) šiuo metu vykdo įvairių tautinių grupių, jų tarpe ir lietuvių, archyvinės medžiagos rinkimo bei gelbėjimo vėjų, Philadelphijos ir jos kaimyninėse apylinkėse (Delaware Valley Regional Ethnic Archives Project). Balch Institutas, tai savistovas, nepriklausantis jokiai organizacijai, archyvinis vienetas, turįs savo biblioteką ir etnografinį muziejų. Sukaupusios archyvinės informacijos dalinimusi, Institutas naudoja OCLC sistemą ir kompiuterizuotas katalogas yra prieinamas tiek Amerikos, tiek pasaulio bibliotekoms, turinčioms priemonės įjungti į OCLC tinklą. Šiuo savo projektu Institutas rūpinasi išsaugoti nuo sunykimo etninių organizacijų raštus bei dokumen-

tus, nes juose atsispindi emigrantų veiklos istorija ir įnašas į bendrą Amerikos gyvenimą.

Daugumas šio laikraščio skaitytojų priklauso garbingoms, ilgą laiką veikusioms organizacijoms, sambūriams, draugijoms, ir turi savo namuose sukauptą archyvinės medžiagos, kuri tik užima vietą, renka dulkes ir kruopščiai, per daugelį metų, renkamus raštus. Balch Institutas kaip tik tokia medžiaga domisi ir prašo neišmesti, bet perduoti jų globai. Visi tie raštai bus laikomi specialiose patalpose, apsaugoti nuo ardančio laiko įtakos. Sukataloguota archyvinė medžiaga bus lengvai prieinama ir naudinga istorikams, mokslininkams, organizacijų nariams ir visuomenei.

Pavieniai asmenys ir organizacijos turinčios suvažiavimų / susirinkimų proto kolas, įstatus, susirašinėjimo bylas, programų knygeles, aplinkraščius, narių korteles, plakatus, gaidas, nuotraukas ir panašiai, yra kviečiami pasinaudoti šiuo archyvinės medžiagos rinkimo vėjumi ir kreiptis į Institutą žemiau paduotu adresu:

Ms. Margo Szabunia
The Balch Institute for Ethnic
Studies
18 South Seventh Street
Philadelphia, Pa 19106
Tel. 215-925-8090 Sng.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Vaidas iš Suvalkijos lygumų. Vėl prie lietuvių sodybų, statomi kryžiai, kaip kad būdavo prieškariniais laikais.

Ed. Sulaičio nuotr.

IŠ LOS ANGELES PER NEW YORKĄ, BERLYNĄ, VARŠUVĄ I VILNIŲ

Vyrų kvarteto antroji viešnagė Lietuvoje

Petras Maželis

(Tęsiny iš praėjusio numerio)

Juoda naktis. Varšuvos geležinkelio stotis menkai apšviesta, o mes išpėti dėl vagysčių, nedrąsiai jautėmės ir vis patikrindavom vietas, kur pinigai paslėpti. Stotyje pilna žmonių, nežinia ką veikiančių. Viename aukšte eilėmis sugulę benami. O kvapas, kvapas.

Pagaliau mes esame vieš butyje. Ne taip, kaip buvo Berlyne. Kambarėliai maži, lovos nepatogios, naktį ardė gatvės triukšmas. Ryte turėjome porą valandų laiko, tad išėjome pasidairyti. Prie geležinkelio stoties stovi milžiniškas ir aukštas pastatas – paminklas Stalinui.

Tas pastatas skirtas kultūriniam reikalams. Aplink jį pilna stalų, stalių, palapinių su įvairiausiomis prekėmis. Tai milžiniškas turgus, pilnas judėjimo. Čia ir drabužiai, menki batai, džinsai, stiklai, neva papuošalai, aspirinas parduodamas tabletėmis, vaisiai ir daiktai, daikteliai. O zlotų, zlotų, net ir su rusiškais skaitliukais sunku tuos milijonus suskaičiuoti. Taigi, išsikeitę dolerius ir mes milijonieriai.

Einant požeminiais tunneliais iš vienos gatvės pusės į kitą, palei sienas prisilicję maži vaikai tiesiai rankutes prašydami išmaldos. Kai kurie taip pavargę ir išalkę pasvyrusiomis galvutėmis snaudė. Jie nebėga prie žmonių, kaip Meksikoj, Kolumbijoj ar Venezueloj. Jie tik sėdi ir malda. Sako, tai čigonų vaikai. Liūdna. Mieste gatvės plačios, apsodintos medžiais, daug senovinių gražaus stiliaus namų.

Jau vidudienis, skubame į aeroflotą. Dar 45 minutės skrydžio ir ankstyvą popietę jau Vilniuje. nuo lėktuvo autobusas veža į muitinės patalpas. Jau iš tolo pro langus matyt daug žmonių – koncertų rengėjų, draugų ir giminių. Visi gėlėti, su šypsenomis ir savųjų ieškančiomis akimis. Sveikinimai, bučiniai, o glėbėsčiavimas, džiaugsmas. Antrą kartą lankantis jau nebebuvo ašarų. Viskas taip sava, pažįstama, miela – juk parvažiuome namo. Iš čia kvartetas išvyko į Marijampolę, kur turėjo įvykti jų pirmasis koncertas.

Marijampolė gražus miestas. Didelė Vytauto aikštė ir medžiuose paskendusi to paties vardo gatvė, puikūs miesto valdybos daugiaaukščiai rūmai, taip pat

ir švarus, modernus viešbutis. Užpakalyje miesto rūmų gražus parkas, o buvo pats baltų dobiliukų žydėjimas ir kvepėjimas. Čia pat ir Šešupė. Įdomūs skulptūriniai suolai, pora skulptūrų. Gražu pasivaikščioti ir pasėdėti.

Užmiestyje pilna naujai statomų dviaukščių baltų plytų privačių namų. Gražu, kai kiekvienas namas turi kitoki stilių, įvairaus dydžio ir formos langus. Lietuva gražėja.

Kelias iš Vilniaus toks gražus – Aukštadvario kalvos ir kalvelės, tarp jų ežerai, ežerėliai mėlynuoja. Pakelėse linksta laukinių rožių krūmai pilni žiedų. Kva pą sulaikai matydamas plotus taip gražiai violetiniai, baltai, ružavai žydinčius Dzukijos lubinų plotus. Laukai derlingi ir taip visur žalia, žalia, tik žmonių nematyti.

Jaukus, švarus nedidelis mūrinis teatras netoli bažnyčios. Scena nemaža. Pirmasis koncertas, bilietai išparduoti, daug norinčių grįžti namo. Kvarteto vyrai jau gerai pailsėję, jautėsi gerai, pasitikinčiai, laisvai, nežiūrint, kad turėjo naują pianistę.

Publika pasitiko stipriais plojimais, kvartetas dainuoja, o klausytojai įtemptai klausosi, kartais ašarėlę nubraukdami ar nusijuokdami, o linksmą dainą dainuojant ploja ritman.

Koncerte buvo glaudus ryšis, o gėlėmis apdovano-davo beveik po kiekvienos dainos. Dainoms – Gražinkit laisvę, partizanų Kalniškės mūšis, Tikiu ar Kampelis, nors ir ašarodami klausytojai kėlė audras plojimų. Koncertui pasibaigus klausytojai dar išsiprašė keletą

dainų. Kadangi daug žmonių negalėjo būti koncerte, siūlų verpimo fabriko vadovybė išsiprašė duoti ir jiems koncertą jų naujoje, gerai skambančioje salėje. Po šių koncertų abiejų fabriku vadovybės losangeliečius iškilingai pavaišino.

Vilnius – Operos ir baleto rūmai. Apsigyvenome Operos viešbutyje ištainguose kambariuose. Turėjome ir svečių kambarį ir virtuvę su visais įrengimais. Čia praleidę porą dienų kvartetas atsidūrė milžiniškoje scenoje. Jie nepabugo, nes įpratę dainuoti įvairaus dydžio scenose ir salėse, ypač, kad vežiojosi gerą mikrofono ir audio specialistą. Čia buvo ir operos grimuotojas, apšvietimo žinovai. Ar bus daug klausytojų, spėliojom? Juk vasara, atostogų laikas, nejuokiu mieste laukti nakties.

Ačiū Dievui, rengėjams nebuvo nuostolio, nes žmonių tikrai buvo daug. Kvartetas kiek prasidainavo, aptarė judesius, dainų interpretavimą, susikaupė. Nejuokai, juk tai operos rūmai, didžiulė salė, išlepinti klausytojai.

Vos pasirodžius Rimantui Dabšiuui scenon su įžanginiu pasveikinimu, minia šiltai sutiko, atsirado draugiškas ryšys. Kvartetas buvo pačioje viršūnėje, jautėsi laisvai, balsuose nebuvo jokio nuovargio, Jausmingai perdavė dainų nuotaikas, judėjo, vaidino, šoko (net nesuklydo). Ir vėl gėlės, gėlės, plojimai. Kai Antanas Polikaitis pasakodamas kvarteto istoriją primindavo ir salėj sėdintį kvarteto dainų interpretatorių, režisierių ir choreografą Petrą Maželį, klausytojai ir jį apdovano-davo gėlėmis. Po pakilus

koncerto laimėjimas gražiai atšvęstas. Po to porai dienų išvažinėjome kur tik kam reikėjo.

Kaune koncertas įvyko Filharmonijos salėje (buv. Teisingumo rūmuose). Ir čia koncertas praėjo pakiliai, klausytojų reagavimas taip, kaip ir Marijampolėj ar Vilniuj. Skirtumas tik toks, kad kauniškas koncertas buvo filmuojamas Lietuvos televizijos. Tarp Kauno ir Palangos koncertų turėjome keletą dienų laisvo laiko, tai ir vėl važinėjome kur kam reikėjo.

Palangoje buvo du koncertai, pilni klausytojų. Kaip ir kitur – gėlės, dovanos, priėmimai, vaišės. Koncertai vyko (ir ten gyvenome) kurorte ar kaip jie vadina – Poilsio Namuose, Linas ir Rugelis. Daugiaaukščiai dideli pastatai, o jų

yra geras pustuzinis, savotiškai įdomios architektūros, gražiai išplanuotas ir apsodintas rajonas. Čia ir milžiniškas jūros vandens šildomas baseinas, pirtys, vandens pramogos, valgyklos, barai. Gyvenome dideliuose kambariuose, o per langus galėjai matyti pušynėlius ir jūrą.

Tuoj po koncerto kurorto generalinis direktorius Gintautas Plaušinis pakvietė į savo privačią pirtį, baseiną su iš palubės krintančiu kriokliu. Prieš maudymąsi čia pat valgomajame pavaišinti stipria, su šampanu vakariene, naudojoms karštą pirtim, baseinu. Buvo naktis, kurorte jau tylos laikas, bet mes be triukšmo išplaukėme ir į didįjį baseiną. Buvo miela atsigauti nuo karščio ir prakaito.

(Bus daugiau)

DĖL KOMP. VL. JAKUBĖNO MUZIKINIO PALIKIMO PERDAVIMO LIETUVON

Kuomet Vl. Jakubėno draugijos pirmininkas Edv. Šulaitis lankėsi Lietuvoje, jis pasirūpino, kad Vilniuje būtų įsteigtas šios Illinois valstijoje inkorporuotos korporacijos – draugijos skyrius. Jis taip pat rūpinosi, kaip būtų galima apsaugoti šio kompozitoriaus kūrybinį palikimą – jo muzikos kūrinių originalus, kurie yra draugijos zinioje, Chicagoje.

Tuo reikalu jis kreipėsi į Teatro ir Muzikos muziejų Vilniuje, kuris labai susidomėjo išsivijęs lietuvių muzikų veikalais, ypač Vl. Jakubėno kūriniais. Prieš išvažiuojant atgal į Chicago, Lietuvos teatro ir Muzikos muziejaus fondų saugotoja Elzbieta Chadaravičienė įteikė Edv. Šulaičiui laišką, kuriame ji taip rašo:

"Neturėdami savo fonduose lietuvių išsivijęs kūrybinio palikimo pergyvename, kad ilgainiui šios vertybės nepatektų į privačias

kolekcijas arba tiems, kurie jų nebrangins. Todėl jaučia me pareigą prašyti Jūsų pagalbos – padovanoti mūsų muziejui Vlado Jakubėno kūrybinį palikimą, ypač rankraščius, fononotraukas, dokumentinę medžiagą.

Ekspонатų teisinį saugojimą, propogavimą, ir prieinamumą visuomenei – garantuojame...

Jūsų dėka įsigiję Vlado Jakubėno kūrybą, prašytume ir daugiau – tarpininkau ti ir dėl visų kitų išsivijęs kompozitorių kūrybinio palikimo gražinimo į Lietuvą.

Galvojame, jog tokia misija bus pats geriausias Jūsų draugijos įprasminimas Lietuvoje."

Komp. Vl. Jakubėno palikimo vadovybė dabar svarsto šį reikalą ir nagrinėja būdus kaip geriau persius ti kompozitoriaus kūrybos originalus į Lietuvą, Amerikoje pasilikant tik kopijas.

–KARAS BRAUKIA KRUVINĄ AŠARĄ–

Tai Algirdo Gustaičio dienoraštis apie pabėgimą iš Lietuvos per Vokietiją iki D.P. stovyklos Hanau.

Aprašo lagerio gyvenimą, čiuurioniečius, įvairius koncertus, vaidinimus, sporto rungtynes.

Suriša svarbius pasaulio įvykius su pabėgėlių kasdieniniu gyvenimu.

Gausiai iliustruotas, 941 psl. Kaina \$30.00 & pašto išlaidos.

Devenių Kultūrinis Fondas
P.O. Box 10782
St. Petersburg, Fl. 33733

Skaitykite ir platinkite
DIRVA

Varšuvos senamiesčio turgus.

LOS ANGELES RADIJO VALANDĖLĖS BALIUS

Balius įvyko rugsėjo 29 d. Šv. Kazimiero parapijos salėje. Jį pradėjo valandėlės pirmininkas Vytautas Šestokas, pasidžiaugęs gausiu atsiliepimu į kvietimą ir primindamas, kad šios dienos baliui parengta puiki meninė programa ir geros vaišės.

Programos vedėja Daiva Čekanauskaitė pristačiusi solistus Vitą Polikaitę – Vilkiene, Antaną Polikaitį ir muziką Viktorą Ralį išpildė šiuos duetus:

Obelėlė ir upelis – muzika Vaitkevičiaus,
Šventė – muzika Žiziūno,
Banguokite vandenyse – žodžiai Dačiulio,
Tu neužmiršk geriausio draugo – aranžavo Stasys Sližys,

Lopšinė, gimtinė ir motina – muzika Vytauto Mikalauko.

Solistams gausiai plota, jie apdovanoti gėlėmis.

Po pietų Lietuvos generalinis garbės konsulas Vytautas Čekanauskas padarė trumpą pranešimą, apie vizų išdavimą norintiems važiuoti į Lietuvą. Vizas jie gali gauti ir jo vadovaujame konsulate.

Loteriją pravedė Mečys Šilkaitis, o jam padėjo ponios Daiva Čekanauskaitė, Ona Deveikienė, Liucija Mažeikienė, Stasė Šimoliūnienė ir Dana Paškevičienė.

Padėkos žodį rengėjų vardu tarė Albinas Markevičius.

Metinis radijo valandėlės balius reikia skaityti gerai pasisekęs. Buvo gausus dalyviais, gražia programa, skaniais pietumis (paruošti P. Genovaitės Plukienės ir jos pagalbininkų), išpuošta salė, darė jaukią ir malonią nuotaiką. Už tai priklauso didi padėka pirm. Vytautui Šestokui, ir jo valdybai: vicepirm. Albinui Markevičiui, koordinatoriui Vladui Giliui, sekr. Mečiui Šilkaičiui, išd. Juozui Dzenkaičiui ir valdybos narei Danai Paškevičienei.

Antanas Mažeika

***

Kalifornijos radijo valandėlė yra ypač populiari vietos lietuvių tarpe. Mus tautiečiai girdi kiekvieną šeštadienį ir visados sužino tiek vietos naujienas, tiek žinias iš Lietuvos, kurių šiuo metu tikrai laukiame. Laikas irgi patogus – šeštadienio vidudienis. Aišku, tam kaip ir visiems kitiems ne pelno tikslu įsteigtiems mūsų renginiams, reikia pinigų. Mes esame susispietę į vadinamąjį Radijo klubą,

lydint pianistui Viktorui Raliui.

Salėje turėjome ir svečių iš Lietuvos, ir iš tolimesnių Kalifornijos vietovių, kurie ypač vertina mūsų programas tiek dėl visapusiškų žinių, tiek dėl puikios muzikos. Malonu buvo svečių tarpe matyti ir talentingus "Uostamiesčio muzikantus", kurie atvyko čia supažindinti su mūsų liaudies muzika ir daina ne tik mūsų, bet ir svetimtaučius, dalyvauti net trejuose vietos universitetuose ir ten sulaukę triukšmingų ovacijų. Aišku, jų pagrindinis iškvietas buvo į mūsų Lietuvių Muge.

RKV.

***

NEW YORKAS DIENOMS TRUMPĖJANT

P. Palys

Vasaros karščiai gerokai pavargino newyorkiečius. Bet tai jau praėjus. Vasaros metu ir lietuviškoji veikla buvo šiek tiek sustojusi. Dabar, orai atvėsus, New Yorko lietuviai išsitraukė iš spintų megstinius. Žada būti gan judrūs.

TAUTOS ŠVENTĖ IR PIKNIKAS

Rugsėjo 8 d., sekmadienį, Apriškimo parapijos šventovėje buvo paminėta Tautos šventė. Mišias celebravo net septyni kunigai. Pamokslą pasakė svečias iš Floridos kun. Vytautas Pikturna. Mišių metu giedojo solistės Aldona Vilčinskaitė – Kisielienė iš Vilniaus, Asta Krikščiūnaitė iš Klaipėdos ir parapijos choras, kuriam vadovauja muzikė Gintarė Bukauskienė. Mišioms pasibaigus trumpai kalbėjo mišiose dalyvavęs, Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis.

Po pamaldų, mišių dalyviai, skubėjo į Kultūros Židinį. Ten įvyko metinis Apriškimo parapijos piknikas. Į pikniką susirinkę, kieme ir apatinėje Židinio salėje, linksminosi iki vėlyvo vakaro.

TAUTOS FONDO SUSIRINKIMAI

Rugsėjo mėnesio bėgyje, Tautos Fondo Taryba ir Valdyba, savo būstinėje, Richmond Hill, N.Y., turėjo darbingus posėdžius.

Rugsėjo 14 d. posėdžiauvo TF taryba. Posėdžio metu buvo patvirtintas TF valdybos sąstatas. Tarybos pirmininko pavaduotojais išrinkta Vytautas Jokubaitis ir Algis Vedeckas. Aptartas Lietuvai lėšų telkimo vajeus reikalas. Vajus bus praves-tas artimiausių mėnesių bėgyje. Vajų vykdyti pavesta TF valdybai. Sudaryta komisija, kuri turės vykti į Kanadą ir ten, su vietos TF darbuotojais, išsiaiškinti iškilusius reikalus. TF Tarybos veiklai suaktyvinti sudarytos finansų, palikimų, patikėtinių ir Statuto komisijos.

Rugsėjo 26 d. posėdžiauvusi TF valdyba, pareigomis pasiskirstė: pirmininkas – Aleksandras Vakselis, išdininkė – Astra Bilerienė, specialieji uždaviniai ir projektams vygdyti – Rimantas Bitėnas, sekretorė – Aldona Katinienė, finansų ir atskaitomybės reikalams – Vytautas Kulpa, vajų ir

Vienas iš Trakų pilies atnaujintų kiemų.

G. Kijauskienės nuotr.

aukų kėlimo reikalams – Antanas Mičiulis ir ryšiams su kitomis organizacijomis palaikyti – Gina Simonaitis.

Svarstant einamuosius reikalus, šalia kitų buvo plačiau išsikalbėta apie rudens vajų ir apie planuojamą išleisti TF istoriją. Tuo reikalu buvo sudaryta komisija, kuri turės pasirūpinti ir to leidinio redaktoriumi.

KULTŪROS ŽIDINYS

Kultūros Židinio išlaikymas metai iš metų sunkėja. Nario mokestis (25 doleriai metams), dar tebeveikiantis vienas bingo žaidimas ir nuoma už salės naudojimą,

visų išlaidų nepadengia. To dėl, kiekvienais metais yra rengiamas piniginis vajas. Toks vajas vyksta ir šiais metais.

Židinio vadovybė, nariams ir rėmėjams išsiuntinėtame laiške rašo: "Mūsų Kultūros Židinys yra mažutė Lietuvos dalelė, kurioje puoselėjama lietuvių sve-timų tautų jūroje. Dirbkime Lietuvai, dirbkime visi! Kad Židinio šiluma ir to-kiau šildytų kiekvieną lietu-vį, turime jį su meile ir pasi-šventimu kurstyti, prižiūrėti ir jam sunegalavus, juo rū-pintis". Spalio 10 d.

BOSTONO ŽINIOS

GINTARAS ČEPAS IŠRINKTAS Į LB KRAŠTO VALDYBĄ

LB pirmoje Tarybos sesijoje, vykusioje spalio 5-7 d.d. Philadelphijoje, iš Bostono apylinkės dalyvavo: apygardos pirm. Česlovas Mickūnas, Tarybos nariai Gintaras Čepas, Aidas Kupčinskas, Edvardas Meilus, Teresė Meiluvienė, LJS atstovė Rūta Kalvaitytė. Sesijos dalyviai pabrėžė gerą organizacinį lygį, darbingą atmosferą, naujų, jaunų žmonių energingą dalyvavimą renkant naują Krašto valdybą bei svarstant LB darbo apimtį pasikeitusiose politinėse Lietuvos sąlygose.

Gintaras Čepas buvo išrinktas JAV LB Krašto valdybos organizacinių reikalų vicepirmininku. Gintaras Čepas savo aktyvia visuomenine veikla pažįstamas gerai ne tik Bostono ir apylinkės lietuviams, estams ir latviams, suburdamas žmones kovoje už Baltijos valstybių laisvę, bet ir JAV valdžios atstovams MA valstijoje ir Washingtone.

Naujos pareigos LB Krašto valdyboje kartu su didele atsakomybe yra ir pelnytas Gintaro Čepo įvertinimas, džiaugsmas bei pasidžiavimas bostoniečiams.

LB Krašto valdybai rei-

kės nemažų darbo pastangų išryškinant naują LB veiklos tikslą, skiriant pagrindinį dėmesį apylinkėms, siekiant išlaikyti išeivijos kultūrinį palikimą, papročius, kelti švietimo lygį, plėsti ekonominės ir humanitarinės pagalbos tinklą Lietuvai.

PASIRUOŠIMAS 7-AJAM PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESUI

Rūta Kalvaitytė, JAV LJS valdybos sekretorė, atstovaudama Jaunimo Sąjungą I-oje LB Tarybos sesijoje, pristatė šios organizacijos paskutinių metų veiklą ir pasiruošimą Pasauliniam Kongresui, įvyksiančiam 1991 m. gruodžio 1992 m. sausio mėn. Urugvajuje.

R. Kalvaitytė buvo 7 mėnesiams išvykusi į Lietuvą studijuoti politinius mokslus Vilniaus Universitete ir dėstyti anglų kalbą. Nuo pavasario, iki pat išvykimo atgal į JAV tiką praėjus pučui, Rūta dirbo Lietuvos Vyriausybės Spaudos Biure, Skautų Sąjungoje ir komisijoje, atrenkant svečius iš Lietuvos į 7 Pasaulinį Jaunimo Kongresą.

1991 m. rugpj. 17 d. "Lietuvos Aide" buvo išspausdintas interviu, kuriame R.

(Nukelta į 10 psl.)

DĖMESIO!

Tai savaitinis Lietuvių tautinės sąjungos laikraštis, leidžiamas Lietuvoje ir redaguojamas Rimanto Smetonos. VILTIS ieško paramos ir prenumeratorių J.A. Valstybėse.

Prenumerata metams oro paštu 45 doleriai.

VILTIS galima užsisakyti pas Vaclovą Mažeiką –
519 N. Halien Terr. Park Ridge, IL. 60068
Tel. 708-823-3607

DIDŽIAUSIAS ĮSPŪDIS

Vladas Vijeikis

Gražus ženklas mano kepurėje – taip rašo V. Vijeikis apie savo kepurę, kareivio pareigas atlikus 1940 m. Lietuvoje.

ro 48 metų apsilankiau Lietuvoje. Grįžus draugai ir pažįstami užpuolė su klausimais?

– Kaip ten Lietuvoje? Ar sutikai savo pažįstamus? Kaip giminės tave priėmė? Ar bučiavai žemę? – labai įkyrūs kamantinėjimai.

Bet vienas labai rimtai paklausė:

– Po tiek metų įžengei į Lietuvos žemę. Kokį didžiausią įspūdį tau padarė? Kur ir kada?

Nereikėjo ilgai galvoti, todėl tuoj atsakiau:

Pimas ir neužmirštas įspūdis buvo peržengiant Latvijos sieną į Lietuvą. Čia pamačiau mūsų pasienio sargybą. Jauni vyrai gražiomis uniformomis. Bet didžiausią mano dėmesį patraukė ženklas kepurėje. Tai tas pats ženklas, kurį aš pats 1940 metais savo uniforminėje kepurėje nešiojau. Tiesą pasakius tada neatkreipiau į jį didelio dėme-

sio, bet dabar jis man pasirodė, kaip didžiulis meno kūrinys. Gal ir dėlto, kad tai buvo didelis netikėtumas.

Ir tai buvo kaip tik pora dienų po žiaurios mūsų pasienio sargybos vyrų išžudymo.

Neturėdamas nieko gudresnio paklausti, sakau:

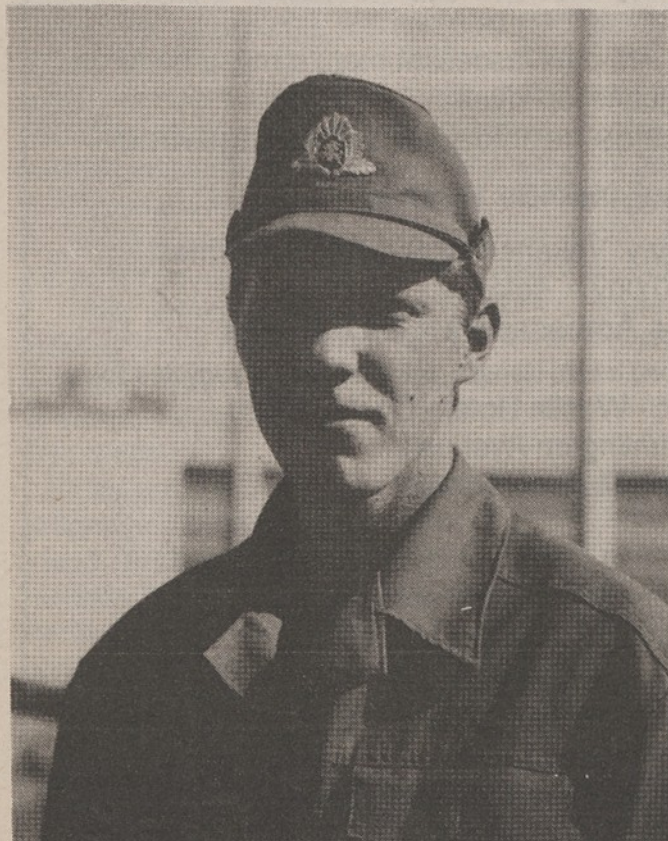
– Ar nebijote po tokio įvykio?

– Jeigu bijotume, tai čia mūsų nematytum.

– Brolau, tokį pat ženklą aš nešiojau kepurėje, – sakau.

Norėjau daugiau pasakyti, bet gaudulys suspaudė. O norėjau pasakyti, kad tą ženklą nuplėšti man ir kitiems padėjo, mūsų nelaimėi, net ir savieji.

Žinoma, viešnage Lietuvoje buvo nuostabi. Parsivežiau gražiausių atsiminimų. Bet šis, kurį pasakiau, pats išpūdingiausias.

Dabartinis Lietuvos kareivis – gražiai nuaugęs vyras su gražia kareivio kepure.

“TORVIL” LTD.

FORMERLY L&J CANADIAN-EUROPEAN EXP.-IMP. CO.

PARCELS SERVICE

**NEW LOWEST PRICES
DOOR TO DOOR DELIVERY**

- ▶ **PARCELS PACKED BY CUSTOMER** (New and Used Clothing) (min. 5kg/12Lbs., no max. limit)
- ▶ **STANDARD FOOD PARCELS** (regular delivery)
- ▶ **EXPRESS FOOD PARCELS** (14 days delivery)
- ▶ **MONEY** (hand to hand delivery)
  - regular (4 weeks)
  - express (7 business days)
- ▶ **DELIVERY OF DRUGS AVAILABLE WITH DOCTOR'S PRESCRIPTION**
- ▶ **MEDICAL INSURANCE FOR VISITORS** (Canada only)
- ▶ **INVITATIONS FOR VISITORS**
- ▶ **SALE OF RUSSIAN CARS** Lowest prices - 3 weeks delivery (Wolga, Lada, Samara, Moskvich, Tavria, Niva).

COMING SOON “AIR CARGO”

CANADA

Head Office

63 Galaxy Blvd., Unit #7,
Rexdale, Ontario M9W 5P1
Tel: (416) 798-3320
Fax: (416) 798-3321

Branch

TORVIL PARCELS
404 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ontario M6R 2M9
Tel: (416) 534-3860
Fax: (416) 533-4910

LITHUANIA

LATVIA

ESTONIA

UKRAINE

BYELORUSSIA

MOLDAVIA

ARMENIA

GEORGIA

LENINGRAD

MOSCOW

U.S.A.

Head Office

2136 West Chicago Ave.,
Chicago, Ill. 60622
Tel: (312) 278-5258
Fax: (312) 278-0875

Branch

R&R INTERPOSTMIR CO.
1055 Broadway
Buffalo, N.Y. 14212
Tel / Fax: (716) 894-9880
ACCEPT PARCELS BY UPS

“TORVIL” dealers:

CANADA

U.S.A.

Canada Tel: (416) 798-3320

U.S.A. Tel: (312) 278-5258

TORVIL Ltd. 63 Galaxy Blvd., Unit #7 Rexdale, Ontario M9W 5P1 Tel: (416) 798-3320 Fax: (416) 798-3321	R & R Interpostmir Co. 1055 Broadway Buffalo, N.Y. 14212 Tel: (716) 894-9880 accept parcels by UPS	POLONIA TRAVEL AGENCY 2442 W. 47th Street Chicago, Ill. 60632 Tel: (312) 254-2738
TORVIL PARCELS 404 Roncesvalles Ave. Toronto, Ontario M6R 2M9 Tel: (416) 534-3860 Fax: (416) 533-4910	LELYA'S CLOTHING 7706 Santa Monica Blvd. Los Angeles, Ca. 90046 Tel: (213) 656-1962	POLONIA TRAVEL AGENCY 1105 E. Roosevelt Rd. Lombard, Ill. 60148 Tel: (708) 932-9875
SILESIA CO. 37 Hellens Ave. Welland, Ontario Tel: (416) 734-4487	"FIL" - TRAVEL AGENCY 1828 9th Ave. Watervliet, N.Y. 12189 Tel: (518) 274-5242	TRAVEL IDEAS 4857 W. Irving Park Rd. Chicago, Ill. 60641 Tel: (312) 286-0026
ARKA LONDON 680 Dundas St. E. London, Ontario Tel: (519) 438-5271	UNIVERSAL TRAVEL 4117 Bee Ridge Road Sarasota, FL 34233 Tel: (813) 377-9025	POLONIA TRAVEL AGENCY 5093 S. Archer Ave. Chicago, Ill. 60632 Tel: (312) 284-2600
LAMBETH LEATHER WEAR 199 Wellington St. London, Ontario N6B 2K9 Tel: (519) 439-6601	POLONEZ Travel Consultants 235 Main St. South Rivier, N.Y. 08882 Tel: (908) 390-0244	WORLD WIDE TRADING CO. 1813 Kings Highway Brooklyn, N.Y. 11229 Tel: (718) 998-4545
BIG WIN CENTER 760 Brant St. Burlington, Ontario Tel: (416) 639-7547	JANTAR AGENCY 121 Messerole Ave. Brooklyn, N.Y. 11222 Tel: (718) 389-7421	POLONIA TRAVEL AGENCY 2864 N. Milwaukee Ave. Chicago, Ill. 60618 Tel: (312) 235-0303
KAZAN TRADING CO. 83 Shanley St. Kitchener, Ontario Tel: (519) 743-7653	UKRAINIAN GIFT SHOP 11758 Mitchell, Hamtramck Detroit, Mi. 48212 Tel: (313) 892-8563	POLONIA TRAVEL AGENCY 5305 Fulerton Ave. Chicago, Ill. 60635 Tel: (312) 745-0021
	PATRIA 2683 W. 71 Street Chicago Ill 60629 tel: (312) 778-2100 fax: (312) 778-8364	ROCO TRAVEL 632 Dorchester Ave. S. Boston, Mass. 02127 Tel: (617) 268-1303
	TORVIL PARCEL 2136 West Chicago Ave. Chicago, Ill. 60622 Tel: (312) 278-5258 Fax: (312) 278-0875	ZALESKI'S CENTRAL SERVICE 6614 South Pulaski Road Chicago Ill 60629 tel: (312) 582-4745
	VOYAGER INTERNATIONAL 2890 N. Milwaukee Ave. Chicago, Ill. 60618 Tel: (312) 252-2212 Fax: (312) 286-4279	

LENGVOSIOS ATLETIKOS PIRMENYBĖS CLEVELANDE

1991 m. Š. Amerikos pabaltiečių lengvosios atletikos pirmenybės įvyko rugsėjo 14-15 d.d., Parma, Ohio. Vykde – Clevelando LSK Žaibas. Lietuvių pirmenybės buvo išvestos iš pabaltiečių.

Varžybos sutraukė 79 dalyvius, iš kurių 70 lietuvių, 7 latviai ir 2 estai. Iš lietuvių dalyvių – 32 atstovavo Clevelando Žaibą, 27 Toronto Aušrą, 10 Toronto Vytį ir 1 Washingtono Vėją. Nepasirodė Hamiltono atstovai. Nieko nesulaukta iš Chicagos ir Detroito, nors ir buvo tikėtasi. Negana to, tą patį savaitgalį Clevelande vykusios žinomo LSK Žaibo lengvatleto Tado Kijauskos vestuvės atraukė nemažai vyresniųjų dalyvių. Taipogi nereikia užmiršti, kad dalis iškilesniųjų varžovų negalėjo dalyvauti dėl išpairojimimų savo mokyklų įvairiose varžybose.

Varžybos buvo vykdomos vyrų, moterų ir visose prieauglio bei veteranų klasėse. Dalyvių didelę daugumą sudarė jauniausios prieauglio klasės (D,E ir F), tuo tarpu kai vyrų, moterų ir vyresnėse prieauglio klasėse buvo vos po keletą varžovų.

Varžybos vyko puikiam 8 linijų "all weather" stadione, tačiau, dėl kai kurių priemonių stokos negalėjo būti vykdomas šuolis į aukštį.

Pirmą dieną oras pasitaikė neblogas, nors ir karštokas, tačiau antrą dieną, rekordinis 93° F karštis, drėgmė ir stiprus priekinis vėjas labai neigiamai atsiliopė į pasekmes.

Varžybos buvo pravesotos sklandžiai dėka gausaus teisėjų ir talkininkų būrio.

Išskyrus keletą rungčių žemesnėse prieauglio klasėse, pasekmės buvo gana silpnos. Varžybose buvo pagerinta 14 pabaltiečių ir 13 lietuvių pirmenybių rekordų, visi žemesnėse prieauglio klasėse.

Iškiliausias vyrų dalyvis buvo Andrius Klemas (Washingtono Vėjas) be rimtesnės konkurencijos laimėjęs 800 m (2:07.4 min.), 1500 m (4:09.3), 5000 m (15:49.8) ir 10,000 m (33:10.0) bėgimus. Jis yra JAV karinės aviacijos kapitonas ir JAV Karinių pajėgų lengvosios atletikos rinktinės narys. Andrius dalyvavo IV-se PLSŽ-se šią vasarą Lietuvoje ir laimėjo aukso medalį 30 km. bėgime Traikai – Vilnius.

Iškiliausia moterų dalyve buvo pripažinta 12-metė latviukė Aimee Teteris, savo parekmėmis pranešusi mo-

terų ir vyresniųjų mergaičių klasių dalyvė ir pagerinusi 3 pabaltiečių pirmenybių rekordus mergaičių D (11-12 m.) klasėje: 800 m – 2:30.4 min., 400 m – 1:04.6 min. ir 200 m – 28.4 sek.

Stipriausia konkurencija buvo bemiukų D (11-12 m.) klasėje, kur neblogai pasirodė Matas Laniasukas, Mikas Rukšėnas ir Rimas Švarcas (visi LSK Žaibo) bei Aras Ignatavičius ir Povilas Leknickas (abu Toronto Aušros). Šioje klasėje R. Švarcas atsiekė pabaltiečių ir lietuvių pirmenybių rekordą disko (1 kg) metime 22.38 m. (73'-5"), o P. Leknickas – ieties (600g) metime 21.96m (72'-0").

Mergaičių E (9-10m) klasėje Kristina Kliorytė (Žaibas) pagerino 3 pabaltiečių ir lietuvių pirmenybių rekordus: 60 m–9.2 sek., 100m–15.3 sek ir 200m–31.6 sek., prie jų dar pridėdama lietuvių pirmenybių rekordą 400m bėgime 1:16.1min.

Pačių jauniausių bemiukų F (žemiau 9m) klasėje, pagal savo amžių gerai pasireiškė Saulius Kliorys ir Paulius Rukšėnas (abu Žaibas). S. Kliorys pagerino pabaltiečių ir lietuvių pirmenybių rekordus 60m bėgime – 9.7sek. ir šuolyje į tolį – 3.22m (10'-63/4"), O. J. Kongats (Aušra) – beisbolo metime – 35.34m (115'-11").

Pagal nusistovėjusią tradiciją, kiekvienoje klasėje už iškėliausią pabaltiečių ir lietuvių pirmenybių pasekmę buvo skiriami specialūs žymenys. Jei pabaltiečių žymenio gavėjas buvo lietuvis, tuomet jam automatiškai teko ir lietuvių žymuo. Duodame žymenų gavėjus:

Vyrų – A. Klemas (W. Vėjas); moterų – Aimee Teteris (Latv.), lietuvių – R. Maželytė (Žaibas); Vyrų "Submasters" (35-39m.) – Š. Stempuzis (Ž); moterų "Submasters" – I. Smalenskienė (Aušra); moterų "Masters 1A" (40-44m.) – Rasa Valaitienė (Ž); vyrų "Masters 1B" (45-49m.) – S. Venclauskas (Ž); vyrų "Masters 2A" (50-54m.) – R. Burrolulis (Aušra); Moterų "Masters 3A" (60-64m.) – Ona Vasienė (Ž); Jaunių A (17-19m.) – G. Batūra (A); Jaunių B (15-16m.) – N. Andersosn (Latv.); lietuvių – P. Steponaitis (Vytis); jaunių C – E. Stempuzytė (Ž); bemiukų D (11-12 m.) – M. Rukšėnas (Ž) ir A. Ignatavičius (A); mergaičių D – O. Smalenskaitė (A); bemiukų E (9-10m.) – G. Urbonavičius (Ž); mergaičių E – K.

Kliorytė (Z); bemiukų F (žemiau 9 m) – S. Kliorys (Ž); mergaičių F – Alana Tēteris (Latv.), lietuvių – S. Tamošiūnaitė (Ž).

Amžiaus riba prieauglio klasėse – pagal 1991 m. gruodžio 31 d., o veteranų klasėse – pagal dalyvio amžių varžybų dieną.

Sporto darbuotojo ir lengv. atletikos veterano Jonas Bagdono atminimui skirtos kasmetinės dovanos lietuvių pirmenybių ilgiausių nuotolių bėgimų laimėtojams teko Andriui Klemui vyrų klasėje ir Rūtai Maželytei – moterų už 10,000 m laimėjimus.

Nors ir dalyviais negausios varžybos, praėjo labai geroje ir draugiškoje nuotaiškoje. Varžyboms pasibaigus, vyriausia dalyvė Ona Vasienė (jos sportiniam entuziazmui galėtų pavydėti kiekvienas sportininkas) patiekė staigmeną suruošdama visiems dalyviams užbaigtuvių "pizza ir papso" vaišes ten pat stadione.

Visi dalyviai ir vadovai išsiskirstė su pasiryšimu nuleisti rankų ir kitais metais vėl susitikti Toronte, tikėdamiesi bent dvigubo dalyvių skaičiaus.

Algirdas Bielskus

BOSTONO ŽINIOS

Kalvaitytė drauge su kitais PLJS nariais papasakojo apie sąjungos, kuriai šiemet sukanka 20 metų ir 25 metai nuo pirmojo Kongreso, tradicijas, išskeldama galimybę pirmą kartą Lietuvos jaunuoliams dalyvauti jubiliejiname Kongrese Urugvajuje.

Po sugrįžimo į Bostoną, dirbdama Lietuvių Informacijos Centre, Rūta visą laiką palaikė ryšį su Lietuvos komisija ir tarpininkavo parenkant galutines delegatų kandidatūras į 7-tą PLJK. Savo pranešime LB Tarybos sesijoje ji pristatė šiuos asmenis, jų specializacijas, pabrėždama Lietuvos jaunimo dalyvavimo svarbą pirmą kartą PLJS Kongrese, kreipėsi į LB suteikti atitinkamą finansinę paramą.

SOS-VAIKAI METINIS SUSIRINKIMAS

Nukryžiuotojo Jėzaus se-

selių vienuolyne Brocktone spalio 10 d. vakare įvyko I-as SOS-Vaikai labdaros organizacijos metinis susirinkimas. Pirm. Daiva Veitas–Neidhardt papasakojo apie metų senumo susikurusią organizaciją ir jos atliktus darbus, ateities planus. Per du siuntimus buvo pasiūsta Lietuvos SOS-Vaikams, pirm. Elena Kubilienė, 268 dėžės su vaikiškais rūbais, žaislais, avalyne, knygomis ir medikamentais.

Bostono skyriaus kvietimu Elena Kubilienė 1991 m. sausyje lankėsi JAV. Vicepirm. Maria Tovares–Ashmanskas ir valdybos narė Marija Goštautienė šią vasarą nuvyko į Lietuvą susitikti su Caritas, SOS-Vaikai vadais, vietoje susipažinti su vaikų globos institucijomis. Maria Tovares–Ashmanskas nusivežė klausos aparatus, kuriuos dovanojo Dr. Reagan iš

Children's Hospital, R.I., ir 10 dėžių dantų plombų. Dvi gydytojos šiomis priemonėmis gydė našlaičius, Elenos Kubilienės vedamoje vaikų stovykloje, ir vaikus – invalidus Dr. Puro Institute Kaune.

Marija Goštautienė dalyvavo atrenkant geriausių vaikų piešinius, kurių pagrindu Bostono skyrius numato atspausdinti sveikinimų korteles, ir jas pardavus lėšas perduoti Lietuvos SOS-Vaikams. Šiam tikslui iš esančių apskaitoje \$10,000, suautkotų ir uždirbtų įvairių akcijų per vienerius metus, pradiniams kortelių investavimui paskirta \$2,000.

Vasaros kelionės metu buvo tiriamos vaikų adoptavimo galimybės, tam tikslui SOS-Vaikai planuoja tarpininkauti. Su dideliu dėmesiu buvo išklaustas Virgos Jelionis–Ghayur pranešimas apie savo patirtį šią vasarą Vilniuje adoptuojant naujagimį kūdikį.

SOS-Vaikų Bostono skyrius turi surinkę informaciją apie adoptuojamus vaikus ir apie vaikus, kuriems reikalinga medicininė–chirurginė pagalba. Be materialinės, medicininės ir adoptavimo paramos, kitais metais numatoma įsteigti "vaikų saugojimo" (Save a Child) ir neturtingų "šeimų saugojimo" (Save a Family Forster Parents Plan) programas.

Po 40 minučių vaizduojamos peržiūros, nufilmuotos vasarą vaikų globos įstaigose Lietuvoje, susirinkimo dalyviai dalinosi nuomonėmis, pasiūlymais, vaišindamiesi arbata ir pyragais. L.Ž.

Bostono ir Apylinkės Pabaltiečių Bendruomenės maloniai kviečia Jus dalyvauti

BALTIJOS TAUTŲ LAISVĖS ŠVENTĖJE

paminėti kovos, užsitęsusios virš penkiasdešimt metų ir mūsų bendros

svajonės išpildymo,

Lietuvos, Latvijos ir Estijos nepriklausomybės atgavimo

Šeštadienį, lapkričio 16 dieną

7:00 v.v. Kokteiliniai, 8:00v.v. Vakarienė ir Svečių pristatymas,

10:00v.v. šokiai

Dalyvaus Lietuvos Ambasadorius S.Lozoraitis

Kultūrinę programą atliks lietuvių, latvių ir estų vienetai, baigiant tautų draugystės šokiu.

American Ballroom - Westin Hotel - Copley Place

10 Huntington Avenue

Boston, Massachusetts

Bilietai \$50.00 / asm. Būtina rezervuoti prieš lapkričio 12 d.

Dėl bilietų ir informacijos prašom kreiptis pas:

Antaną Janušką

17 Church Street

Milton, MA. 02186

617-698-5438

Čekius rašyti: **Baltic Freedom Celebration**

CLEVELANDE ir apylinkėse

OHIO LIETUVIŲ GYDYTOJŲ DRAUGIJOS

1991 m. susirinkimas ir pietūs įvyks spalio 27 dieną Lietuvių namų apatinėje salėje.

12 val. darbo posėdis, 1 val. kokteiliui, 2 val. pietūs ir kultūrinės premijos įteikimas.

Šv. mišios už mirusius draugijos narius spalio 27 dieną 10 val. ryto Dievo Motinos parapijos bažnyčioje.

Į pietus kviečiame Clevelando visuomenę. Kaina 15 dol. asmeniui.

Norintieji dalyvauti skambina Dr. Dainiui Degešiui 423-0831.

PADEKA VETERANAMS

Šv. Jurgio parapijos klebonas kun. J. Bacevičius reiškia nuoširdžią padėką Katalikų Karo Veteranų 613-jo posto nariams už jų \$600 auką jo parapijai. Prieš porą savaičių veteranai surengė pobūvį su atvirkštine loterija, kurios pelną atidavė Šv. Jurgio parapijai. Ger.J.

EUGENIJA PETRINI

Mokėdama Dirvos prenumeratą (ji gyvena Jackson, MS.) atsiuntė 10 dol. auką savo mirusių seserių

Adele Verbylienę prisiminti.

Ačiū už auką. Sesuo, kaip ir Jūs, buvo ilgametė Dirvos skaitytoja.

MIRĖ BEN STEFANSKI, Sr.

Š.m. spalio 8 d., sulaukęs 89 m. amžiaus mirė Ben Stefanski, Sr. Jis 1938 m. įsteigė Third Federal Savings & Loan Association, kuri šiuo metu yra viena iš didžiausių Ohio taupymo ir paskolų įstaigų, su 21 skyriumi ir virš \$3.3 bilijonų aktyvų. Jis visą laiką vedė savo verslą pastoviu konservatyviu būdu: akcentuodamas nekintamų ratų paskolas vienos šeimos namams. Šios bendrovės centrinė būstinė tebėra toje pačioje Broadway, lenkų gyvenamojoje apylinkėje. Jam išėjus pensijon 1987 m., jo sūnus Mark A. Stefanski vadovauja šiai bendrovei. Velionis buvo aktyvus Clevelando katalikų vyskupijos veikloje ir kartu ištikimas lenkų organizacijų rėmėjas. Ger.J.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

KONCERTAS - LINKSMAVAKARIS

Šeštadienį, spalio 26 d. 7:00 val.

Dievo Motinos parapijos auditorijoje

Atlieka liaudies melodikos muzikantų ir dainininkų Klaipėdos vyrų ansamblis

"Uostamiesčio Muzikantai"

Bilietai po 12, 10 ir 7 dol. gaunami sekmadieniais Dievo Motinos parapijos kavinėje arba skambinti tel: M.Aukštuoliui 481-9928 ar A. Stungienei 944-3669

Rengia LB Clevelando Apylinkės Valdyba

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,

William J. Jakubs Jr. ir

Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą mūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

LIETUVOS TURISTINĖ BENDROVĖ VOSSO kviečia Šv. Kalėdas ir Naujus Metus praleisti laisvoje Lietuvoje.

Įdomi programa ir pati pigiausia kelionė. Maitinimas už rublius.

Paskubėkite registruotis: tel. (216) 481-4170

18602 Shawnee Ave.

Cleveland OH. 44119

Nijolė Žemaitienė

BANKŲ SUSIJUNGIMAS

Clevelando bankas Society Corp. sutarė susijungti su Ameritrust Corp. Society Corp. pirkdama Ameritrust Corp. keis šerus už \$1.2 bilijonus. Po šio susijungimo Society su \$24 bilijonais aktyvų taps savo dydžiu 24-ju banku J.A.V.

Ger.J.

PARENGIMAI

1991 m.

• SPALIO 12-13 Lietuvių Dienos. Rengia LB Clevelando apylinkės valdyba.

• SPALIO 20 d. Madų Paroda 4 val. p.p. Lietuvių Namų virš. salėje ruošia vyr skaučių Židinys.

• SPALIO 26 d. Klaipėdos liaudies melodikos muzikantų ir dainininkų ansamblio UOSTAMIESČIO MUZIKANTAI koncertas. Rengia LB Clevelando apylinkės valdyba

• LAPKRIČIO 10, 11:30 val. Šv. Jurgio parapijos Mini-Festivalis parapijos salėje.

• LAPKRIČIO 23, Lietuvos kariuomenės atsikūrimo minėjimas Lietuvių Namų viršutinėje salėje. Rengia Clevelando ramovėnai.

• GRUODŽIO 24, Bendros Kūčios 9:30 v.v. Šv. Jurgio parapijos salėje.

1992 M.

• BALANDŽIO 25 d. Grandinėlių rengimas.

• KOVO 8 d. Lietuvių Fondo koncertas.

TEGUL ATLYGINA SKRIAUDĖJAI

Nėra ko slėpti: dalis nuo bolševikų valdžios nukentėjusių politinių kalinių, tremtinių ramia sąžine pasiima kompensacijas už nusavintus jų pastatus, gyvulius, kita turtą. Be abejo, panašiai bus ir su kompensacijomis už žemę.

Žinoma, dėl to priekaištauti negalima. Jei nekaltus Lietuvos žmones apiplėšusi sovietų valdžia neatmoka žalos, ją ėmėsi kompensuoti mūsų Vyriausybė, o Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba priėmė atitinkamus įstatymus. Svetimųjų padarytas skriaudos atlyginamos iš Respublikos arba rajonų biudžetų, o dalis – iš žemės ūkio įmonių lėšų.

Neseniai sutikau šviesų žmogų, žinomą vilnietį, rezistencijos dalyvį Albiną Kentrą, ilgus metus kalėjusį Karagandos lageriuose.

– Aš nečiau už tremtyje praleistus aštuonerius metus man priskaičiuotų tūkstančių už bolševikų nusavintus tėvų namus, išgrobstyta ir išniekinta mūsų sodybą dabartiniame Šilalės rajone, Gubinių kaime, – kalbėjo A. Kentra. – Juk tie pinigai – iš rajono lėšų. Kitaip tariant, nuskriausčiau vietinius žmones, mielus šilališkius, kurių dauguma visaip rėmė mus, rezistencijos dalyvius, už Lietuvos nepriklausomybę kovojusius partizanus.

Albinas Kentra neimsias ir kompensacijos už tėvų žemę, kuri pagal Lietuvos Respublikos įstatymus priklausos jam, kaip paveldėtoji.

Juk tos lėšos iš mūsų Lietuvos biudžeto.

– Kompensaciją už žemę be sąžinės graužaties imčiau iš komunistų partijos turto, iš jos susikrautų milijonų.

Juk apiplėšiant ir tremiant Lietuvos žmones komunistų partija buvo aktyviausia KGB rėmėja, juodų darbų sumanytoja ir įkvėpėja. Iš šėtoniškais būdais prisiplėštų partijos lobių reikėtų atlyginti žmonėms už jiems padarytas skriaudas.

Ne tik A. Kentra, bet ir daugelis kitų Lietuvos žmonių pritaria Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos įstatymui dėl LKP (SSKP) turto paėmimo. Tegul tas turtas grįžta Lietuvai, jos žmonėms, iš jo ir tebūna atskaitoma už pavogtą ir išniekintą žemę, už apiplėštas mūsų sodybas.

Antanas Alg. NAUJOKAITIS
"Ūkininko Patarėjas"

***

IRKLAVIMO REGATA CHARLES UPĖJE

Š.M. spalio 20d. sekmadienį, Cambridge, MA. įvyko tradicinė, 26-oji Head-Of-the-Charles irklavimo regata. Tai yra didžiausia vienos dienos regata pasaulyje. Pernai joje dalyvavo beveik 4000 sportininkų iš Šiaurės ir Pietų Amerikos ir Europos. Jų tarpe buvo vyrų ir moterų aštuonvietės iš Lietuvos. Kadangi komandos pasirodė sekmingai, tai sportininkai (jau iš Laisvos Lietuvos!) buvo pakviesti dalyvauti ir šių metų regatoje.

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas
767 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119

481-6677

RITA MATAS - Broker - G.R.I. - C.R.A.

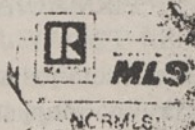

MATAS REALTORS

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS - teisinis patarėjas

DIRVA

IVYKIŲ KRONIKA

JAV PAŠTAS TIESIAI Į BALTIJOS VALSTYBES

JAV Pašto tarnyba spalio 10 d. pranešė, kad oro paštas siunčiamas į Lietuvą, Latviją ir Estiją jau keliasdešimt tiesiogiai per Vilnių, Rygą ir Taliną, aplenkiant Maskvos kontrolę.

Pašto tarnyba pageidauja, kad paštas būtų adresuojamas ESTONIA, LATVIA ar LITHUANIA vardu didžiosiomis raidėmis neįsimint USSR nei Soviet Union.

Paprastas (ne oro) paštas kelias per Rygą vietoj per Petersburgą. Iš Rygos, Latvijos Pašto tarnyba perduos siuntinius tiesiogiai Lietuvai bei Estijai. (LIC)

***

LANKĖSI IRENA ALANTIENĖ

Rašytojo Vytauto Alanto našlė Irena Alantiene, gyv. Detroito priemiestyje, praėjusią savaitę lankėsi Clevelande. Svarbiausias jos lankymosi tikslas buvo pamatyti Toronto dramos teatrą vaidinant V. Alanto dramą "Aukštavaris". Ir vaidinimą baigus ji buvo pakviesta į sceną ir visiems aktoriams nuoširdžiai padėjo, o pilna salė žiūrovų ją pagerbė gausiais plojimais.

Ta pačia proga Irenai Alantienei buvo aprodyta naujoji vieta įsikūrusi Dirvos redakcija ir su Dirvos redaktorium pasikalbėta apie Lietuvoje numatytus spausdinti Vytauto Alanto kūrinius.

***

BRONĖ MIKLIENĖ

Gyvenanti St. Petersburg, Bendradarbių fondui vėl atsiuntė 20 dol. Iš rūpestingos aukotojos jau gauta 45 dol. Ačiū labai.

Bendrai reikia pasakyti, kad tas fondas mums jau davė daug gerų bendradarbių tiek rašiniiais, tiek iliustracine medžiaga. Tik neužmirškite pasižiūrėti į pirmo puslapio nuotraukas.

***

BALTIJOS KRAŠTAI PIRMAUJA

USA TODAY dienraštis savo ekonomijos sekcijoje atspausdino seriją straipsnių apie buvusių sovietinių respublikų pajėgumą pradėti su vakarų pasauliu prekybos santykius. Baltijos kraštai – Estija, Latvija ir Lietuva ver-

tinami "A" pažymiu. Tas paremia ir mūsų visų viltis, kad šie kraštai pirmi pradės ryšius su vakarų investuotojais. Paskutinėje vietoje yra minimas Tadžikistanas: "D". Ger.J.

***

PROF. GEORGE MATORE PRANEŠA

Jų draugija "Liberte pour les Baltes" į Vilniaus Universitetą nuvežė daugiau kaip 1000 kilogramų prancūzų kalbos žodyną, gramatikų, ir daug vaistų. Tą siuntą Vilnius priėmė su dideliu džiaugsmu. Ji siuntėjams daug kainavusi. Todėl jie kas gali jiems padėti, pasiųskite čekį šiuo adresu:

Liberte pour les Baltes
Secretariat:
G. Matore – G. Serbat
17, rue de Passy – 75016
PARIS

***

A t n a u j i n d a m i prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai aukojo:

Kuciauskas A., Monterey, ...	5.00
Mieželis R., N. Miami B. ...	25.00
Sukauskas H. Canada	5.00
Valaitis R., Brecksville	10.00
Valiukaitis A&B Centerville	20.00
Raškevičius V. N. Haven ...	20.00
Mičiulis A., Richmond Hill	25.00
Cesnavičius V., " " ...	20.00
Šilėnas V. Euclid ...	15.00
Grigaliūnas I., Mayfield Va...	5.00
Kurauskas I., Chicago	20.00
Reškevičius R., Omaha	10.00
Januska A., Milton	20.00
Kiznis J. Brooklyn	10.00
Austra G.J., Baltimore	10.00
Kavaliūnas J., N. Smyrna B.	10.00
Jurkšaitis J. Chicago	5.00
Vilkauskas A. Canada	10.00
Gureckas E., Waterbury ...	25.00
Simanas W., Spring Hill	20.00
Švarcas V., Seven Hills	10.00
Petrini E., Jackson, ...	10.00
Jurgelis J., Moreland, ...	10.00
Vengis J., Osterville	20.00
Naureckas P., Lemont	25.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

BIRUTĖ PŪKELEVIČIŪTĖ CHICAGOJE

Chicagoje lapkričio 1-3 d. įvyksta paskutinis VLIKO seimas Amerikoje. Po svarstybių rengiamas pobūvis, kurio meninę dalį atliks iš Floridos į Chicago atvykstanti Birutė Pūkelevičiūtė.

Chicago lietuviai su di-

deliu dėmesiu laukia, po ilgos pertraukos grįžtančią žinomą žodžio menininkę, rašytoją, aktorę režisierę.

Bilietus į pobūvį prašome užsisakyti iš anksto telefonais: Irena Kriaučeliūnienė – 708-301-8183, arba Sofija Džiugienė – 708-423-1681

ŠOKIŲ ŠVENTĖS RENGIMO DARBAI

Br. Juodelis

Nebėra nei pilnų metų iki IX Išeivijos lietuvių tautinių šokių šventės Chicagoje 1992 m. liepos mėn. 5 dieną. Į šventės rengimo komitetą, kuriam vadovauja dr. Petras Kisielius jau pakviesti 25 nariai įvairioms ruošos ir pravedimo pareigoms atlikti. Dar trūksta septynių darbuotojų, kad šventės rengimo darbai būtų sėkmingai atlikti.

Esamas komiteto sąstata š.m. rugsėjo mėn. 18 d. posėdžiavo Seklyčios patalpose, aptariant artimiausius šventės rengimo ir svarstė finansinės sąmatos sudarymą. Buvo aptarta šventės atidarymas ir šokėjų repetitijos, kurios prasidės penktadienį, liepos mėn 3 d. 6 val. vakare ir tęsis visą šeštadienį. Todėl visos šokėjų grupės turės suvažiuoti penktadienį, prieš repeticiją, pasinaudojant JAV nepriklausomybės švente.

Nutarta tuoj pat vykdyti visų išėivijos tautinių šokių grupių, dalyvaujančių šventėje registraciją. Ją reikia atlikti iki š.m. spalio mėn. 31 d. pas Dalią Dzikiene, 43 Mildred Rd. West Hartford,

MŪSŲ BRANGI MAMYTĖ

A. † A. VILHELMINA GENMIENĖ

Rugsėjo 12 dieną, 1991 metais, gailėstingai Dievas priėmė mūsų brangią mamytę į savo karalystę. Jos gyvenimas šioj žemėj buvo apdovanotas meile ir džiaugsmu. Jos meilė Lietuvai niekada neužgeso ir ji mirė žinodama, kad Lietuva ir vėl tapo laisva.

Mes širdingai dėkojame giminėms ir draugams, dalyvavusiems šermenyse ir laidotuvėse, išreiškusiems užuojautas, atsiuntusiems gėles, užprašiusiems šventas mišias, aukojusiems Lietuvos Fondui, Tautos Fondui ir Lietuvių Dukterų draugijai.

Dėkojame kanauninkui Antanui Zakauskui už šventų mišių auką ir maldas prie kapo. Nuoširdus ačiū visoms Birutininkėms už pravestą tokį įspūdingą atsisveikinimą ir p.Z. Juškevičienei už taip jautriai pasakytą atsisveikinimo kalbą.

Neturime galimybės visų čia suminėti, bet visiems reiškiamo nuoširdžią padėką.

Liūdesy likusios dukters:

Liūda su šeima
Nijolė su šeima
Eglė su šeima

A. A.

BRONIUI BLINSTRUBUI

mirus, žmonai EUGENIJAI, sūnams RIMANTUI ir ARŪNUI su jų šeimomis, broliui TEODORUI su šeima ir visai giminei giliausia užuojautą reiškia

Jadvyga ir Adolfas VANAGAI
su šeima

Torontas, Ont.
Canada